

ต้นทุนและรายได้จากการทำไร่เง็กสวายเพื่อผลิตดอกเง็กสวายแห้ง

ในการศึกษาต้นทุนและรายได้จากการทำไร่เง็กสวายเพื่อผลิตดอกเง็กสวายแห้ง ได้ทำการศึกษาข้อมูลจากการทำวิจัยในลักษณะสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูก และการใช้แบบสอบถาม ตัวเลขที่รวบรวมขึ้นเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยต้นทุนและรายได้จากการทำไร่เง็กสวายปี การเพาะปลูก 2526 และ 2528 ระหว่างเดือนเมษายน 2526 ถึงเดือนมีนาคม 2529 โดยการ เก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายและรายได้จากไร่ของเกษตรกรในแหล่งปลูก สามารถแยกเป็น 4 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 เกษตรกรที่ปลูกเง็กสวายและเก็บดอกสดในเขตอำเภอสะเมิง และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ หรือเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มที่ 2 เกษตรกรที่ปลูกเง็กสวายและเก็บดอกสดในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี หรือเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดในจังหวัดสระบุรี

กลุ่มที่ 3 นำผลรวมของต้นทุนและรายได้ของเกษตรกรในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มาเฉลี่ยเพื่อแสดงต้นทุนและรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรที่ปลูกเง็กสวายและเก็บดอกสดจำหน่ายรวม เนื่องจากสภาพพื้นที่ในการปลูก ภูมิอากาศ เฉพาะในเขตที่ปลูกเง็กสวายของเกษตรกรในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เหมือนกัน จึงนำข้อมูลมาเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรในกลุ่มที่ 4 ที่ทำไร่เง็กสวายเพื่อผลิตดอกเง็กสวายแห้งจำหน่าย

กลุ่มที่ 4 เกษตรกรที่ทำไร่เง็กสวายเพื่อผลิตดอกเง็กสวายแห้งจำหน่ายในเขตอำเภอสะเมิง และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

จากการสำรวจข้อมูลในการทำวิจัยพบว่าในฤดูกาลผลิตปี 2527 คือช่วง ระหว่างเดือนเมษายน 2527 ถึงมีนาคม 2528 เกิดโรคระบาดและมีแมลงศัตรูพืชทำความเสียหายให้แก่ไร่เง็กสวายในจังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจลงทุนในการทำไร่เง็กสวายจึงไม่นำข้อมูลในปี 2527 มาศึกษาวิเคราะห์

ต้นทุนการปลูกต่อไร่ รายได้ต่อไร่ของการจำหน่ายดอกเง็กสวายได้จากการเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักด้วยพื้นที่เพาะปลูกของจำนวนเกษตรกรที่ได้สุ่มตัวอย่างแล้ว ซึ่งมีจำนวนเกษตรกรและพื้นที่ในการปลูกแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1

เกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสด
จำหน่ายในจังหวัดเชียงใหม่

ปี 2526 5 ราย/รวม 9 ไร่

ปี 2528 5 ราย/รวม 7 ไร่ 3 งาน

รวม 5 ราย/รวม 16 ไร่ 3 งาน

กลุ่มที่ 2

เกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสด
จำหน่ายในจังหวัดสระบุรี

8 ราย/รวม 13 ไร่ 3 งาน

13 ราย/รวม 25 ไร่ 2 งาน

13 ราย/รวม 39 ไร่ 1 งาน

กลุ่มที่ 3

เกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสด
จำหน่ายในจังหวัดเชียงใหม่
และสระบุรีรวมกัน

13 ราย/รวม 22 ไร่ 3 งาน

18 ราย/รวม 33 ไร่ 1 งาน

18 ราย/รวม 56 ไร่

กลุ่มที่ 4

เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายในจังหวัดเชียงใหม่

ปี 2526 19 ราย/รวม 43 ไร่ 2 งาน

ปี 2528 26 ราย/รวม 53 ไร่ 2 งาน

รวม 26 ราย/รวม 97 ไร่

ลักษณะต้นทุนการทำไร่แก๊กฮวยเพื่อผลิตดอกแก๊กฮวยแห้งจำหน่าย

ต้นทุนการทำไร่แก๊กฮวย หมายถึง รายจ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่การเริ่มวางต้นเดิมทิ้งหรือเตรียมดิน การเพาะปลูกกล้าหรือเตรียมกล้าและปลูกลงในแปลงจนกระทั่งเก็บดอกซึ่งเป็นผลผลิตของต้นแก๊กฮวย ซึ่งเกษตรกรสามารถจำหน่ายเป็นดอกสดหรือนำดอกสดมาผ่านกรรมวิธีการทำแห้งได้ดังกล่าวในบทที่ 2 เพื่อนำไปจำหน่าย ต้นทุนการทำไร่แก๊กฮวยสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ต้นทุนประเภทรายจ่ายเป็นทุน (Capital Expenditures) หมายถึง รายจ่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการมากกว่าหนึ่งงวดบัญชี และเรียกรายจ่ายประเภทนี้ว่า สินทรัพย์ เมื่อนำสินทรัพย์นี้มาใช้งาน ต้นทุนของบริการที่ได้รับจากสินทรัพย์นั้นในงวดหนึ่ง ๆ จะนำมาคิดเป็นรายจ่ายประจำงวด²⁶ ต้นทุนประเภทรายจ่ายเป็นทุนสำหรับการทำไร่แก๊กฮวยเพื่อผลิตดอกแก๊กฮวยแห้ง

²⁶ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ศาสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525: 15.

ได้แก่ ที่ดิน เครื่องจักรอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำไร่ไถ่กล้วย เช่น เครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืช รวมถึงอุปกรณ์ในการทำคอกกล้วยแห้ง ซึ่งได้แก่ รังนึ่งคอกกล้วย เต่า ตู้อบคอกกล้วยแห้ง เป็นต้น

2. ต้นทุนประเภทรายจ่ายประจำ (Revenue Expenditures) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ให้ประโยชน์ต่อวงบัญชีที่รายจ่ายนั้นเกิดขึ้น สามารถแยกออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

2.1 ต้นทุนผันแปร

2.2 ต้นทุนคงที่

2.1 ต้นทุนผันแปร (Variable Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณการผลิตและต้นทุนต่อหนึ่งหน่วย ผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะคงที่ ไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยแบ่งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด ซึ่งได้แก่ค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

- ค่าจ้างแรงงาน แยกตามลักษณะงาน ได้แก่ การถางต้นเดิมทิ้ง หรือเตรียมที่ดินในการปลูกกล้วย การเพาะกล้า ปลูก ทำไร่ คายหญ้าและพรวนดิน การใส่ปุ๋ย พ่นยาฆ่าแมลง การรดน้ำ ทำไม้ค้ำยันต้น การเก็บคอก และการขนส่งที่ต้องอาศัยแรงงานจากคน สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บคอกกล้วยสดจำหน่าย และค่าจ้างแรงงานในการฝั้คอกกล้วยสดให้แห้ง การนึ่งคอก ตากคอกที่นึ่งให้แห้ง หรืออบคอกแห้ง การบรรจุคอกแห้งใส่ถุงพลาสติก อัดแท่งคอกแห้ง หรือบรรจุแข็ง โดยคิดทั้งที่เป็นแรงงานจ้างและแรงงานของตนเอง การประเมินค่าแรงงานของตนเอง หมายถึง แรงงานในครอบครัว และแรงงานจากการแลกเปลี่ยน คิดตามอัตราค่าจ้างรายวัน (8 ชั่วโมง) ของเกษตรกรในท้องถิ่น

- ค่าใช้จ่ายในการใช้ปัจจัยการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้วัสดุการเกษตรไปเพื่อการเพาะปลูกแก่กล้วย ได้แก่ ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าวัสดุในการเตรียมดินก่อนการปลูก (ปูนขาว มูลเป็ด มูลสุกร และเปลือกถั่ว) ค่าวัสดุคลุมดินหลังการปลูก (ฟาง) วัสดุในการป้องกันศัตรู สำหรับค่าใช้จ่ายที่ใช้วัสดุในการทำดอกแก่กล้วยแห้ง ซึ่งได้แก่ ค่าเชื้อเพลิงในการทำดอกแห้ง (ฟืน ถ่านไม้ ถ่านหิน หรือน้ำมัน) ค่ากระดาษห่อดอกแห้ง ถุงพลาสติก เชือก หนังสติ๊ก เป็นต้น

- ค่าอุปกรณ์ในการเกษตร เป็นอุปกรณ์ที่มีราคาต่อหน่วยไม่เกิน 100 บาท โดยถือว่าใช้งานหมดไปในปีเดียว เช่น จอบ เสียม ขวาน พลั่ว มีด ฆ้อน กรรไกรตัดดอก กรรไกรตัดหญ้า และอื่น ๆ ในการปลูกกล้วย และอุปกรณ์ในการทำดอกแก่กล้วยแห้ง ซึ่งได้แก่ ตะแกรง ชั่ง กระจัง โดยนำค่าซื้ออุปกรณ์ทั้งหมดในการทำไร่กล้วยหารด้วยจำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการทำไร่ทั้งหมดเพื่อคำนวณค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตามเนื้อที่เพาะปลูกกล้วยต่อไร่

- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร คำนวณโดยการสอบถามค่าใช้จ่ายในการซ่อมจากเกษตรกรที่ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการทำไร่กล้วย ตามเนื้อที่เพาะปลูก โดยการซ่อมแซมจะไม่มีผลต่อการขยายอายุการใช้งานของเครื่องมืออื่น ๆ

2.2 ต้นทุนคงที่ (Fixed Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นจำนวนคงที่สำหรับปริมาณการผลิตจนถึงระดับหนึ่ง ภายในระดับการผลิตนั้นไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะมีจำนวนคงที่ และต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะลดลงเมื่อปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น และในทางกลับกันต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตจะสูงขึ้นเมื่อปริมาณการผลิตลดลง ²⁷โดยแบ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแล้วทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด ค่าใช้จ่ายคงที่ได้แก่ ค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

- ค่าใช้จ่ายที่ดิน คำนวณจากอัตราค่าเช่าที่ดินในท้องถิ่นนั้น ต่อไร่ ต่อปี ซึ่งรวมภาษีที่ดินอยู่ด้วย

²⁷ เรื่องเดียวกัน: 16.

- ค่าเสื่อมราคา เครื่องมือ อุปกรณ์การเกษตร ไร่แก

เครื่องพ่นยาแมลงและค่าเสื่อมราคาเครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำดอกแห้ง ไร่แก ไร่หนึ่งคอก
 เก๊กฮวย เตาสำหรับหนึ่งคอกเก๊กฮวย ตู้อบดอกเก๊กฮวยแห้ง เป็นต้น โดยประเมินจากมูลค่า
 ของเครื่องมือ อุปกรณ์ดังกล่าวที่เกษตรกรใช้ในการปลูกเก๊กฮวย และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำ
 ดอกแห้งที่มีราคาต่อหน่วยเกิน 100 บาท โดยคิดตามวิธีเส้นตรง (Straight Line Method)

วิธีการคำนวณต้นทุนนั้นเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ ต้นทุนสำหรับเกษตรกรทุก
 กลุ่ม จึงกำหนดสมมติฐานดังนี้

1. การคิดต้นทุนต่อไร่ ต่อปี ได้จากค่าเฉลี่ยของ 1 ปี ในการทำไร่เก๊กฮวย 1 ไร่
 โดยนำต้นทุนทั้งปีเฉลี่ยด้วยจำนวนพื้นที่รวมทั้งที่เกษตรกรใช้ปลูกเก๊กฮวยหรือทำไร่เก๊กฮวยในปีนั้น
 ต้นทุนที่นำมาวิเคราะห์เป็นต้นทุนเฉลี่ยในปี 2526 ปี 2528 และนำข้อมูลทั้ง 2 ปี (2526 และ
 2528) มาวิเคราะห์เป็นต้นทุนเฉลี่ยเปรียบเทียบอีกครั้งหนึ่งโดยที่ในการปลูกแต่ละปีจะมีค่าใช้จ่าย
 ในการปลูกที่เป็นปัจจัยทางด้านต้นทุนคล้ายกัน สำหรับปี 2527 ไม่นำต้นทุนมาวิเคราะห์เนื่องจาก
 เป็นปีที่มึโรคและแมลงศัตรูที่ชรบกวนต้นเก๊กฮวยที่จังหวัดเชียงใหม่และผลผลิตเสียหายเป็นจำนวน
 มากดังกล่าวข้างต้น

ในการคิดค่าเฉลี่ยต่อปี ต่อไร่ ได้จากการนำกลุ่มเกษตรกรที่ทำไร่ในปีนั้น ๆ มารวม
 กัน เฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่อไร่ โดยรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดและรวมพื้นที่ในการปลูกในปีนั้นทั้งหมดนำ
 มาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งในการรวบรวมข้อมูลนี้เกษตรกรบางรายอาจทำไร่เก๊กฮวยและผลิตดอก
 เก๊กฮวยไม่ครบทั้ง 2 ปี แต่จะนำข้อมูลในปีที่เกษตรกรทำไร่เก๊กฮวยไปรวมสรุปเป็นต้นทุนของ
 การทำไร่ เพื่อเปรียบเทียบปีต่อปี ศึกษาแนวโน้มทั้งเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่าย
 กับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย

2. ความหมาย เกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่าย หมายถึง เกษตรกรที่
 ปลูกเก๊กฮวยและเก็บดอกสดที่ได้ขนาดบรรจุภาชนะจำหน่าย หรือซึ่งเป็นกิโลกรัม โดยไม่นำ
 ดอกสดไปผ่านขบวนการทำแห้งด้วยตนเอง ดอกสดจะจำหน่ายให้แก่ พ่อค้า หน่วยงานราชการ
 ที่เข้าไปส่งเสริมการปลูกหรือโรงงานแปรรูปดอกเก๊กฮวย เพื่อนำไปทำแห้งอีกทอดหนึ่ง โดย
 เกษตรกรจะจำหน่ายดอกสดที่เก็บได้ภายในวันนั้นหรือวันรุ่งขึ้นหลังจากเก็บดอกสดได้แล้ว

สำหรับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย หมายถึง เกษตรกรที่ปลูกเก๊กฮวย และเก็บดอกสด มาผ่านขบวนการทำแห้งด้วยตนเอง จำหน่ายดอกเก๊กฮวยในรูปของดอกแห้ง ในลักษณะการบรรจุที่ตุนหนัก เช่น จำหน่ายเป็นเซ่ง ใส่อุญพลาสติก จำหน่ายเป็นกิโลกรัม หรืออัดเป็นแท่งจำหน่าย รวมทั้งบรรจุในถุงพลาสติกขนาดเล็กจำหน่ายซึ่งอาจเป็น 50 กรัม หรือ 100 กรัมก็ได้ ซึ่งในการจำหน่ายอาจจะมีต้นทุนในการจำหน่ายมากน้อยต่างกัน แล้วแต่ว่าที่ทางการตลาดที่เกษตรกรทำในการจำหน่ายผลผลิตของตน

3. ในพื้นที่ 1 ไร่ สามารถปลูกเก๊กฮวยได้ประมาณ 1,500-1,800 ต้น ให้ผลผลิตดอกสดประมาณ 700-800 กิโลกรัม เมื่อนำไปทำเป็นดอกแห้งจะได้ดอกแห้งประมาณ 90-100 กิโลกรัม หรือในอัตราส่วนโดยเฉลี่ยประมาณ 7 ต่อ 1²⁸

4. การรวบรวมรายได้และต้นทุนจากการสำรวจในการเก็บผลผลิต เกษตรกรทำการเก็บดอกเก๊กฮวยปีละ 2 ครั้ง คือ ช่วงเดือนกันยายน ถึง ตุลาคม และช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคมของทุกปี ซึ่งจากการสัมภาษณ์ได้สรุปรวมรายได้จากการขายผลผลิตและต้นทุนในการทำไร่ และทำดอกแห้ง (สำหรับเกษตรกรที่ผลิตดอกแห้งจำหน่าย) เป็นทั้งปี เนื่องจากถือว่าในช่วงระหว่างที่เก็บดอกครั้งแรก ถึงครั้งที่สอง เกษตรกรยังคงต้องบำรุงรักษาต้นเก๊กฮวยเดิมให้ดอกงามแตกดอกชุดใหม่ เพื่อการเก็บครั้งที่ 2 ต่อไป ซึ่งวงจรในการทำไร่เก๊กฮวยจะครบคลุมไปจนครบ 12 เดือนในแต่ละปีโดยเริ่มตั้งแต่วางต้นเดิมถึงถึงเก็บดอกเก๊กฮวยครั้งที่ 2 หมุนเวียนเช่นนี้เรื่อยไป

²⁸ขวัญยืน วิษพันธ์, การปลูกเก๊กฮวยที่เมืองหันโจ, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2523: 6.

พรชัย ปรีชาปัญญา, เก๊กฮวย, กรมวิชาการเกษตร, 2526: 8.

วิชาญ ศิริผล, เก๊กฮวย, กรมวิชาการเกษตร, 2523: 3.

ต้นทุนการปลูกกล้วยเพื่อเก็บดอกสดจำหน่าย

ต้นทุนในการปลูกกล้วยเพื่อเก็บดอกสดจำหน่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการทำไร่กล้วยสำหรับเกษตรกรที่เก็บดอกกล้วยสดจำหน่ายทั้งในจังหวัดเชียงใหม่ สระบุรี และค่าเฉลี่ยจากทั้ง 2 แหล่ง โดยคิดเฉลี่ยต้นทุนต่อไร่ในปี 2526 ปี 2528 และค่าเฉลี่ยของปี 2526 และ 2528 โดยมีต้นทุนรวม ผลผลิตต่อไร่ และต้นทุนต่อผลผลิตดอกสดเป็นกิโลกรัม ดังตารางที่ 4.1-4.12 สรุปได้ดังนี้

	<u>ปี 2526</u>	<u>ปี 2528</u>	<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>
ต้นทุนรวม (รวม)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	3,959.50	5,610.95	4,894.51
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>5,108.26</u>	<u>4,718.73</u>	<u>4,855.20</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>3,996.64</u>	<u>5,293.23</u>	<u>4,766.49</u>
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	783.33	825.80	802.99
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>853.09</u>	<u>898.82</u>	<u>882.80</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>825.49</u>	<u>881.80</u>	<u>858.93</u>
ต้นทุนต่อผลผลิตดอกสด 1 กิโลกรัม (บาท)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	5.05	6.79	6.09
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>5.99</u>	<u>5.25</u>	<u>5.50</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>4.84</u>	<u>6.00</u>	<u>5.55</u>

ต้นทุนรวมเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ 4,894.51 บาท ซึ่งแตกต่างต่างจากต้นทุนของเกษตรกรในจังหวัดสระบุรีเพียง 39.31 บาทหรือ 0.80 % แม้ว่าในปี 2526 ต้นทุนรวมของเกษตรกรในจังหวัดสระบุรีจะสูงกว่าเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ 1,148.76 บาท หรือ 29% เนื่องจากเป็นระยะเริ่มต้นของการส่งเสริมการปลูกกล้วยในจังหวัดสระบุรี เกษตรกรยังมีความชำนาญน้อย จึงต้องใช้จำนวนคนในครอบครัวในการปลูกกล้วยต่อไร่สูงกว่าที่เชียงใหม่เฉลี่ย 1 คนส่งผลให้ค่าแรงงานที่ประเมินจากคนในครอบครัวสูงขึ้น กระทั่ง

ต่อค่าแรงงานรวมทำให้ค่าแรงรวมสูงกว่าเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ 891.70 บาท หลังจากนั้นมาอีก 2 ปี เกษตรกรในจังหวัดสระบุรีจึงมีความชำนาญเพิ่มขึ้นเป็นลำดับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นทำให้ต้นทุนรวมในปี 2528 ของเกษตรกรในจังหวัดสระบุรีลดลงและต้นทุนรวมในปี 2528 ก็ต่ำกว่าเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ 892.22 บาท หรือ 16%

ต้นทุนรวมของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม คือเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ และสระบุรี แสดงเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสดได้ดังนี้

	<u>ปี 2526</u>	<u>ปี 2528</u>	<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>
ต้นทุนรวมที่เป็นเงินสด (บาท)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	2,412.01	2,609.88	2,377.77
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>3,846.31</u>	<u>3,055.38</u>	<u>3,328.00</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>3,246.55</u>	<u>2,899.32</u>	<u>2,941.98</u>

สำหรับรายละเอียดของต้นทุนรวมของเกษตรกรใน 2 จังหวัดสามารถแยกออกได้ดังนี้

1. ต้นทุนผันแปรในการทำไร่ ได้แก่ ค่าแรงงานในการเตรียมดินจนกระทั่งเก็บดอกสดจำหน่าย ค่าวัสดุอุปกรณ์และอื่น ๆ โดยมีต้นทุนผันแปรทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดดังนี้

	<u>ปี 2526</u>	<u>ปี 2528</u>	<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>
ต้นทุนผันแปรรวม (บาท)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	3,479.45	5,130.90	4,414.46
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>4,678.70</u>	<u>4,289.17</u>	<u>4,425.64</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>3,558.09</u>	<u>4,854.68</u>	<u>4,327.94</u>
เฉลี่ยคิดเป็นอัตราร้อยละต่อต้นทุนรวม	89.03	91.71	90.80
ต้นทุนผันแปรเฉพาะที่เป็นเงินสด (บาท)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	2,241.11	3,675.41	3,075.65
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>2,437.61</u>	<u>2,883.11</u>	<u>2,727.05</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>2,204.90</u>	<u>3,155.13</u>	<u>2,769.11</u>
ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด (บาท)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	1,238.34	1,455.49	1,338.81
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>2,241.09</u>	<u>1,406.06</u>	<u>1,698.59</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>1,353.19</u>	<u>1,699.55</u>	<u>1,558.83</u>

ต้นทุนผันแปรในการทำไร่เก็ทสวายโดยเฉลี่ยแล้วคิดเป็นอัตราร้อยละ 90.80 ของต้นทุนรวมแสดงว่าต้นทุนส่วนใหญ่ของการทำไร่เก็ทสวายเพื่อเก็บดอกสดจำหน่ายของเกษตรกรผู้ปลูกเก็ทสวายเป็นต้นทุนผันแปรโดยแยกแสดงเป็นค่าแรงงาน วัสดุและอุปกรณ์ได้ดังนี้

1.1 ค่าแรงงาน เป็นต้นทุนในการใช้แรงงานตามต้นเดิมทั้ง เตรียมดิน จนกระทั่งเก็บดอกสดนำไปจำหน่าย โดยคิดเป็นค่าจ้างแรงงานที่จ้างมาในการทำไร่ (ค่าแรงงานที่จ่ายเป็นเงินสด) และค่าแรงงานที่ประเมินจากแรงงานของเกษตรกรเองและแรงงานภายในครอบครัวของเกษตรกร (ค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด) เฉลี่ยต่อไร่ดังนี้

	<u>ปี 2526</u>	<u>ปี 2528</u>	<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>
ค่าแรงงานรวม (บาท)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	1,924.45	2,307.76	2,101.81
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>3,134.90</u>	<u>1,938.60</u>	<u>2,357.70</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>2,009.89</u>	<u>2,396.08</u>	<u>2,239.20</u>
เฉลี่ยคิดเป็นอัตราร้อยละต่อต้นทุนรวม	50.29	45.27	46.98
ค่าแรงงานที่เป็นเงินสด (บาท)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	686.11	852.27	763.00
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>893.81</u>	<u>532.54</u>	<u>659.11</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>656.70</u>	<u>696.53</u>	<u>680.37</u>
เฉลี่ยคิดเป็นอัตราร้อยละต่อค่าแรงงานรวม	32.67	29.07	30.38
ค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด (บาท)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	1,238.34	1,455.49	1,338.81
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>2,241.09</u>	<u>1,406.06</u>	<u>1,698.59</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>1,353.19</u>	<u>1,699.55</u>	<u>1,558.83</u>
เฉลี่ยคิดเป็นอัตราร้อยละต่อค่าแรงงานรวม	67.33	70.93	69.62

ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ยของเกษตรกรที่ปลูกผักกาดเขียวเพื่อเก็บดอกสดจำหน่ายมีค่าแรงงานคิดเป็น 46.98% ของต้นทุนรวมทั้งหมด ในจำนวนค่าแรงทั้งหมดนี้เป็นแรงงานที่จ้างมาเฉลี่ย 30.38% หรือเกษตรกรใช้แรงงานตนเองและภายในครอบครัวรวม 3 คนจะใช้แรงงานจ้างมาอีก 1 คน

1.2 ค่าวัสดุและอุปกรณ์การเกษตร ได้แก่ ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง และวัสดุอื่นๆ ค่าเครื่องมือในการเตรียมดินและดูแลรักษาต้นผักกาด เช่น จอบ เสียม พลั่ว กรรไกรตัดหญ้า สายยาง ถังน้ำ รวมทั้งค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตรด้วย ค่าวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายหลักอยู่เพียง 2 ชนิด คือ ค่าปุ๋ยและยาฆ่าแมลง เนื่องจากต้องบำรุงรักษาต้นผักกาดป้องกันโรคและแมลงรบกวนและใส่ปุ๋ยเร่งดอกให้คงาม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ในส่วนนี้ทั้งหมดเกษตรกรจ่ายเป็นเงินสดไป โดยมีต้นทุนในส่วนนี้ดังนี้

	<u>ปี 2526</u>	<u>ปี 2528</u>	<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>
ค่าวัสดุการเกษตร (บาท)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	1,096.12	1,816.30	1,429.33
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>958.63</u>	<u>1,529.20</u>	<u>1,329.32</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>1,013.00</u>	<u>1,593.99</u>	<u>1,357.96</u>
เฉลี่ยคิดเป็นอัตราร้อยละต่อต้นทุนรวม	25.35	30.11	28.49
ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ (บาท)			
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	458.88	1,006.84	883.32
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>585.17</u>	<u>821.37</u>	<u>738.62</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>535.20</u>	<u>864.61</u>	<u>730.78</u>
เฉลี่ยคิดเป็นอัตราร้อยละต่อต้นทุนรวม	13.39	16.33	15.33

ค่าวัสดุการเกษตรโดยเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 เกษตรกรใช้ต้นทุนส่วนนี้คิดเป็นอัตราร้อยละ 28.49 และใช้อุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์คิดเป็นอัตราร้อยละ 15.33 ซึ่งเป็นปัจจัยต้นทุนรองจากค่าแรงงานเนื่องจากลักษณะการปลูกเกี๋ยงช่วยเกษตรกรใช้แรงงานคนทั้งหมดคงมิได้มีการพัฒนานำเอาเครื่องจักรเข้ามาช่วยทุ่นแรงแต่อย่างใด

2. ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 สำหรับเกษตรกรดังนี้

	<u>ค่าใช้ที่ดิน</u>	<u>คิดเป็นอัตราร้อยละ</u>	<u>ค่าเสื่อมราคา</u>	<u>คิดเป็นอัตราร้อยละ</u>
	(บาท)	<u>ต่อต้นทุนรวม</u>	(บาท)	<u>ต่อต้นทุนรวม</u>
เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	427.27	8.73	52.78	1.08
เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี	<u>374.48</u>	<u>7.71</u>	<u>55.08</u>	<u>1.13</u>
เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี	<u>384.16</u>	<u>8.06</u>	<u>54.39</u>	<u>1.14</u>

ในการคำนวณค่าใช้จ่ายที่ดินจากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกและเก็บคอกสัดจำหน่ายที่ใช้ที่ดินของตนเองในการทำไร่ และเช่าที่ดินในการทำไร่โดยไม่มีกำหนดสัญญาเช่าแต่จ่ายค่าเช่าเป็นรายปี การคิดต้นทุนจึงประเมินค่าใช้จ่ายที่ดินสำหรับเกษตรกรที่ใช้ที่ดินของตนเองในการทำไร่เท่ากับค่าเช่าที่ดินในละแวกเดียวกัน สำหรับรายละเอียดในการคำนวณค่าใช้จ่ายที่ดินทำได้โดยนำที่ดินที่เกษตรกรใช้ทำไร่คูณด้วยค่าเช่าต่อปี นำมาเฉลี่ยเป็นค่าใช้จ่ายที่ดินในแต่ละจังหวัดดังนี้

เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ จากการสัมภาษณ์ปรากฏว่ามีเกษตรกรเช่าที่ดิน 2 ราย ในจำนวนทั้งหมด 5 ราย หรือร้อยละ 40 และใช้ที่ดินของตนเอง 3 ราย คิดเป็น 60% การคำนวณค่าใช้จ่ายที่ดินจึงเป็นดังนี้

<u>เกษตรกรที่เช่าที่ดิน</u>	<u>ที่ดินที่ใช้ปลูกเก็บสว</u>	<u>ค่าเช่าต่อปีต่อไร่</u>	<u>ค่าเช่ารวมต่อปี</u>
<u>รายที่</u>	<u>(ไร่)</u>	<u>(บาท)</u>	<u>ต่อไร่ (บาท)</u>
1	1.25	400.00	500.00
2	1.50	450.00	675.00
รวม	2.75		1,175.00
ค่าเช่าเฉลี่ยต่อปี ต่อไร่ (1,175 ÷ 2.75)		427.27	

เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี มีเกษตรกรเช่าที่ดิน 6 ราย ในจำนวนทั้งหมด 13 ราย หรือร้อยละ 46% ใช้ที่ดินของตนเอง 7 รายคิดเป็นร้อยละ 54% การคำนวณค่าใช้จ่ายที่ดินจึงเป็นดังนี้

<u>เกษตรกรที่เช่าที่ดิน</u>	<u>ที่ดินที่ใช้ปลูกเง็กสววย</u>	<u>ค่าเช่าต่อปีต่อไร่</u>	<u>ค่าเช่ารวมต่อปีต่อไร่</u>
<u>รายที่</u>	<u>(ไร่)</u>	<u>(บาท)</u>	<u>(บาท)</u>
1	1.50	300.00	450.00
2	1.50	350.00	525.00
3	2.00	300.00	600.00
4	2.50	400.00	1,000.00
5	2.25	450.00	1,012.50
6	<u>2.50</u>	400.00	<u>1,000.00</u>
รวม	<u>12.25</u>		<u>4,587.50</u>

ค่าเช่าเฉลี่ยต่อปี ต่อไร่ $(4,587.50 \div 12.25)$ 374.48

เมื่อนำเกษตรกรทั้ง 2 จังหวัดมาเฉลี่ยค่าใช้ที่ดินพบว่า มีเกษตรกรเช่าที่ดินรวม 8 ราย หรือร้อยละ 44 ใช้ที่ดินของตนเอง 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 56 ในอัตราค่าเช่าที่ดินอยู่ระหว่าง 300-450 บาทต่อปี การคำนวณค่าใช้ที่ดินจึงเป็นดังนี้

<u>เกษตรกรที่เช่าที่ดิน</u>	<u>ที่ดินที่ใช้ปลูกเง็กสววย</u>	<u>ค่าเช่าต่อปีต่อไร่</u>	<u>ค่าเช่ารวมต่อปีต่อไร่</u>
<u>รายที่</u>	<u>(ไร่)</u>	<u>(บาท)</u>	<u>(รวม)</u>
1	1.25	400.00	500.00
2	1.50	450.00	675.00
3	1.50	300.00	450.00
4	1.50	350.00	525.00
5	2.00	300.00	600.00
6	2.50	400.00	1,000.00
7	2.25	450.00	1,012.50
8	<u>2.50</u>	400.00	<u>1,000.00</u>
รวม	<u>15.00</u>		<u>5,762.50</u>

ค่าเช่าเฉลี่ยต่อปี ต่อไร่ $(5,762.50 \div 15.00)$ 384.16

สำหรับการคำนวณค่าเสื่อมราคา ใช้มูลค่าของอุปกรณ์ซึ่งเป็นเงินลงทุนที่มีมูลค่าเกิน 100 บาทในการทำไร่แก๊สขวย ไต้แก๊ ถังพ่นยาป้องกันแมลง นำมาคิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานที่ได้จากการสัมภาษณ์เฉลี่ย 5 ปี จึงคำนวณค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (Straight Line Method) ตามอายุการใช้งานที่เกษตรกรใช้จริงดังแสดงข้างต้น

เมื่อนำค่าใช้จ่ายที่ดินและค่าเสื่อมราคาซึ่งเป็นต้นทุนคงที่รวมกันเปรียบเทียบเป็นอัตราร้อยละของต้นทุนรวม ต้นทุนคงที่รวมเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 อยู่ในอัตราร้อยละ 9.2 ของต้นทุนรวม

ตารางที่ 4.1 ต้นทุนการปลูกเก๊กฮวยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายใน
จังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยปี 2526 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	2,241.11	1,238.34	3,479.45
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	686.11	1,238.34	1,924.45
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	306.67	968.90	1,275.57
- ฉางดินเค็มทิ้ง เตรียมดิน	70.00	200.00	270.00
- เพาะกล้า	26.11	70.56	96.67
- ปลูก ปลูกซ่อม	33.33	96.67	130.00
- ทำรั้ว	16.67	88.89	105.56
- คายหญ้า พรวนดิน	47.78	157.78	205.56
- ใส่ปุ๋ย	40.56	133.89	174.45
- ไถหน้า	36.11	127.22	163.33
- ทำไม้ค้ำยัน	36.11	93.89	130.00
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต	379.44	269.44	648.88
- เก็บดอกเก๊กฮวย	97.22	269.44	366.66
- ค่าขนส่ง	282.22	-	282.22
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,096.12	-	1,096.12
- ค่าปุ๋ย	857.23	-	857.23
- ค่ายาฆ่าแมลง	232.22	-	232.22
- ค่าวัสดุอื่น	6.67	-	6.67
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	458.88	-	458.88
- อุปกรณ์ในการทำไร่เก๊กฮวย	425.55	-	425.55
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	33.33	-	33.33
<u>ต้นทุนคงที่</u>	170.90	309.15	480.05
- ค่าใช้ที่ดิน	170.90	256.37	427.27
- ค่าเสื่อมราคา	-	52.78	52.78
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	2,412.01	1,547.49	3,959.50
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			783.33
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	3.08	1.97	5.05

ตารางที่ 4.2 ต้นทุนการปลูกเก๊กฮวยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายใน
จังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยปี 2528 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	3,675.41	1,455.49	5,130.90
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	852.27	1,455.49	2,307.76
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	299.37	1,096.62	1,390.99
- ดางต้นเค็มทิ้ง เตรียมดิน	76.13	234.84	310.97
- เพาะกล้า	21.94	74.84	96.78
- ปลูก ปลูกซ่อม	40.00	113.55	153.55
- ทำรั้ว	27.10	118.71	145.81
- คายหญ้า พรวนดิน	32.26	157.42	189.68
- ใส่ปุ๋ย	41.29	154.84	196.13
- ให้น้ำ	34.84	147.10	181.94
- ทำไม้ค้ำยัน	25.81	90.32	116.13
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	552.90	363.87	916.77
- เก็บดอกเก๊กฮวย	100.65	363.87	464.52
- ค่าขนส่ง	452.25	-	452.25
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,816.30	-	1,816.30
- ค่าปุ๋ย	1,257.43	-	1,257.43
- ค่ายาฆ่าแมลง	549.67	-	549.67
- ค่าวัสดุอื่น	9.20	-	9.20
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	1,006.84	-	1,006.84
- อุปกรณ์ในการทำไร่เก๊กฮวย	955.23	-	955.23
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	51.61	-	51.61
<u>ต้นทุนคงที่</u>	170.90	309.15	480.05
- ค่าใช้ที่ดิน	170.90	256.37	427.27
- ค่าเสื่อมราคา	-	52.78	52.78
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	3,846.31	1,764.64	5,610.95
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			825.80
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	4.66	2.13	6.79

ตารางที่ 4.3 ต้นทุนการปลูก เก็บเกี่ยวต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายใน
จังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยปี 2526 และ 2528 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	3,075.65	1,338.81	4,414.46
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	763.00	1,338.81	2,101.81
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	303.29	1,025.68	1,328.97
- ฝังดินเค็มทิ้ง เตรียมดิน	72.84	216.12	288.96
- เพาะกล้า	24.18	72.54	96.72
- ปลูก ปลูกซ่อม	36.42	104.48	140.90
- ทำไร่	21.49	102.69	124.18
- คายหญ้า พรวนดิน	40.60	157.61	198.21
- ใส่ปุ๋ย	40.90	143.58	184.48
- ให้น้ำ	35.52	136.42	171.94
- ทำไม้ค้ำยัน	31.34	92.24	123.58
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	459.71	313.13	772.84
- เก็บดอก เก็บเกี่ยว	98.81	313.13	411.94
- ค่าขนส่ง	360.90	-	360.90
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,429.33	-	1,429.33
- ค่าปุ๋ย	1,042.39	-	1,042.39
- ค่ายาฆ่าแมลง	379.10	-	379.10
- ค่าวัสดุอื่น	7.84	-	7.84
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	883.32	-	883.32
- อุปกรณ์ในการทำไร่ เก็บเกี่ยว	670.63	-	670.63
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	41.79	-	41.79
<u>ต้นทุนคงที่</u>	170.90	309.15	480.05
- ค่าใช้ที่ดิน	170.90	256.37	427.27
- ค่าเสื่อมราคา	-	52.78	52.78
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	3,246.55	1,647.96	4,894.51
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			802.99
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	4.04	2.05	6.09

ตารางที่ 4.4 ต้นทุนการปลูก เก็บส่วยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายใน จังหวัดเชียงใหม่คิดเป็นอัตราร้อยละต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	62.84	27.35	90.19
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	15.59	27.35	42.94
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	6.20	20.96	27.16
- ถางต้นเค็มทิ้ง เตรียมดิน	1.49	4.42	5.90
- เพาะกล้า	0.49	1.48	1.97
- ปลูก ปลูกซ่อม	0.74	2.13	2.87
- ทำรั้ว	0.44	2.10	2.54
- คายหญ้า พรวนดิน	0.83	3.22	4.05
- ใส่ปุ๋ย	0.84	2.93	3.77
- ให้น้ำ	0.73	2.79	3.52
- ทำไม้ค้ำยัน	0.64	1.88	2.52
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	9.39	6.40	15.79
- เก็บดอกเก็บส่วย	2.02	6.40	8.42
- ค่าขนส่ง	7.37	0.00	7.37
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	29.20	0.00	29.20
- ค่าปุ๋ย	21.30	0.00	21.30
- ค่ายาฆ่าแมลง	7.75	0.00	7.75
- ค่าวัสดุอื่น	0.16	0.00	0.16
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	18.05	0.00	18.05
- อุปกรณ์ในการทำไร่เก็บส่วย	13.70	0.00	13.70
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.85	0.00	0.85
<u>ต้นทุนคงที่</u>	3.49	6.32	9.81
- ค่าใช้ที่ดิน	3.49	5.24	8.73
- ค่าเสื่อมราคา	0.00	1.08	1.08
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	66.30	33.67	100.00

ตารางที่ 4.5 ต้นทุนการปลูกเง็กสวยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายใน
จังหวัดสระบุรีเฉลี่ยปี 2526 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	2,437.61	2,241.09	4,678.70
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	893.81	2,241.09	3,134.90
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	482.91	1,684.36	2,167.27
- ถางต้นเดิมทิ้ง เตรียมดิน	138.18	478.91	617.09
- เพาะกล้า	44.73	177.45	222.18
- ปลูก ปลูกซ่อม	54.18	196.00	250.18
- ทำรั้ว	24.36	65.09	89.45
- คายหญ้า พรวนดิน	68.73	232.36	301.09
- ใส่ปุ๋ย	66.55	233.82	300.37
- ให้น้ำ	45.45	166.18	211.63
- ทำไม้ค้ำยัน	40.73	134.55	175.28
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	410.90	556.73	967.63
- เก็บดอกเง็กสวย	178.18	556.73	734.91
- ค่าขนส่ง	232.72	-	232.72
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	958.63	-	958.63
- ค่าปุ๋ย	738.92	-	738.92
- ค่ายาฆ่าแมลง	206.55	-	206.55
- ค่าวัสดุอื่น	13.16	-	13.16
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	585.17	-	585.17
- อุปกรณ์ในการทำไร่เง็กสวย	482.62	-	482.62
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	102.55	-	102.55
<u>ต้นทุนคงที่</u>	172.27	257.29	429.56
- ค่าใช้ที่ดิน	172.27	202.21	374.48
- ค่าเสื่อมราคา	-	55.08	55.08
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	2,609.88	2,498.38	5,108.26
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			5,108.26
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	3.06	2.93	5.99

ตารางที่ 4.6 ต้นทุนการปลูกเก๊กฮวยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายใน
จังหวัดสระบุรีเฉลี่ยปี 2528 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	2,883.11	1,406.06	4,289.17
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	532.54	1,406.06	1,938.60
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	202.94	1,034.30	1,237.24
- ถางต้นเดิมทิ้ง เตรียมดิน	59.80	289.22	349.02
- เพาะกล้า	18.43	103.73	122.16
- ปลูก ปลูกซ่อม	21.76	110.78	132.54
- ทำรั้ว	13.33	41.76	55.09
- คายหญ้า พรวนดิน	28.24	155.29	183.53
- ใส่ปุ๋ย	24.12	146.86	170.98
- ให้น้ำ	19.22	100.78	120.00
- ทำไม้ค้ำยัน	18.04	85.88	103.92
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต	329.60	371.76	701.36
- เก็บดอกเก๊กฮวย	82.55	371.76	454.31
- ค่าขนส่ง	247.05	-	247.05
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,529.20	-	1,529.20
- ค่าปุ๋ย	1,138.27	-	1,138.27
- ค่ายาฆ่าแมลง	388.66	-	388.66
- ค่าวัสดุอื่น	6.27	-	6.27
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	821.37	-	821.37
- อุปกรณ์ในการทำไร่เก๊กฮวย	734.31	-	734.31
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	87.06	-	87.06
<u>ต้นทุนคงที่</u>	172.27	257.29	429.56
- ค่าใช้ที่ดิน	172.27	202.21	374.48
- ค่าเสื่อมราคา	-	55.08	55.08
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	3,055.38	1,663.35	4,718.73
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			898.82
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	3.40	1.85	5.25

ตารางที่ 4.7 ต้นทุนการปลูกแก๊กฮวยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายใน
จังหวัดสระบุรีเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	2,725.05	1,698.59	4,425.64
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	659.11	1,698.59	2,357.70
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	301.02	1,262.03	1,563.05
- ถางต้นเดิมทิ้ง เตรียมดิน	87.26	355.67	442.93
- เพาะกล้า	27.64	129.55	157.19
- ปลูก ปลูกซ่อม	33.12	140.64	173.76
- ทำรั้ว	17.20	49.94	67.14
- คายหญ้า พรวนดิน	42.42	182.29	224.71
- ใส่ปุ๋ย	38.98	177.32	216.30
- ให้น้ำ	28.41	123.69	152.10
- ทำไม้ค้ำยัน	25.99	102.93	128.92
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	358.09	436.56	794.65
- เก็บดอกแก๊กฮวย	116.05	436.56	552.61
- ค่าขนส่ง	242.04	-	242.04
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,329.32	-	1,329.32
- ค่าปุ๋ย	995.76	-	995.76
- ค่ายาฆ่าแมลง	324.87	-	324.87
- ค่าวัสดุอื่น	8.69	-	8.69
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	738.62	-	738.62
- อุปกรณ์ในการทำไร่แก๊กฮวย	646.14	-	646.14
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	92.48	-	92.48
<u>ต้นทุนคงที่</u>	172.27	257.29	429.56
- ค่าใช้ที่ดิน	172.27	202.21	374.48
- ค่าเสื่อมราคา	-	55.08	55.08
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	2,899.32	1,955.88	4,855.20
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			882.80
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	3.28	2.22	5.50

ตารางที่ 4.8 ต้นทุนการปลูก เก็บเกี่ยวต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายใน
จังหวัดสระบุรีคิดเป็นอัตราร้อยละต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	56.17	34.98	91.15
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	13.58	34.98	48.56
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	6.20	25.99	32.19
- ถางต้นเดิมทิ้ง เตรียมดิน	1.80	7.33	9.13
- เพาะกล้า	0.57	2.67	3.24
- ปลูก ปลูกซ่อม	0.68	2.90	3.58
- ทำรั้ว	0.35	1.03	1.38
- คายหญ้า พรวนดิน	0.87	3.75	4.62
- ใส่ปุ๋ย	0.80	3.65	4.45
- ให้น้ำ	0.59	2.55	3.14
- ทำไม้ค้ำยัน	0.54	2.12	2.66
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	7.38	8.99	16.37
- เก็บดอกเก็บเกี่ยว	2.39	8.99	11.38
- ค่าขนส่ง	4.99	0.00	4.99
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	27.38	0.00	27.38
- ค่าปุ๋ย	20.51	0.00	20.51
- ค่ายาฆ่าแมลง	6.69	0.00	6.69
- ค่าวัสดุอื่น	0.18	0.00	0.18
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	15.21	0.00	15.21
- อุปกรณ์ในการทำไร่เก็บเกี่ยว	13.31	0.00	13.31
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	1.90	0.00	1.90
<u>ต้นทุนคงที่</u>	3.55	5.30	8.85
- ค่าใช้ที่ดิน	3.55	4.16	7.71
- ค่าเสื่อมราคา	0.00	1.13	1.13
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	59.72	40.28	100.00

ตารางที่ 4.9 ต้นทุนการปลูกเก๊กฮวยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายรวม
จังหวัดเชียงใหม่และสระบุรีเฉลี่ยปี 2526 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	2,204.90	1,353.19	3,558.09
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	656.70	1,353.19	2,009.89
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	305.50	1,045.72	1,351.22
- ถางต้นเดิมทิ้ง เตรียมดิน	82.64	270.11	352.75
- เพาะกล้า	29.67	102.42	132.09
- ปลูก ปลูกซ่อม	36.04	123.08	158.12
- ทำรั้ว	14.73	59.12	73.85
- คายหญ้า พรวนดิน	42.86	150.55	193.41
- ใส่ปุ๋ย	38.68	138.46	177.14
- ให้น้ำ	31.87	117.14	149.01
- ทำไม้ค้ำยัน	29.01	84.84	113.85
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	351.20	307.47	658.67
- เก็บดอกเก๊กฮวย	98.90	307.47	406.37
- ค่าขนส่ง	252.30	0.00	252.30
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,013.00	0.00	1,013.00
- ค่าปุ๋ย	785.71	0.00	785.71
- ค่ายาฆ่าแมลง	216.70	0.00	216.70
- ค่าวัสดุอื่น	10.59	0.00	10.59
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	535.20	0.00	535.20
- อุปกรณ์ในการทำไร่เก๊กฮวย	460.04	0.00	460.04
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	75.16	0.00	75.16
<u>ต้นทุนคงที่</u>	172.87	265.68	438.55
- ค่าใช้ที่ดิน	172.87	211.29	384.16
- ค่าเสื่อมราคา	0.00	54.39	54.39
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	2,377.77	1,618.87	3,996.64
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			825.49
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	2.88	1.96	4.84

ตารางที่ 4.10 ต้นทุนการปลูก เก็บเกี่ยวต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายรวม
รวมจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี ปี 2528 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	3,155.13	1,699.55	4,854.68
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	696.53	1,699.55	2,396.08
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	293.08	1,272.93	1,566.01
- ถางต้นเดิมทิ้ง เตรียมดิน	83.16	346.92	430.08
- เพาะกล้า	24.51	125.41	149.92
- ปลูก ปลูกซ่อม	32.78	134.44	167.22
- ทำรั้ว	21.05	64.21	85.26
- คายหญ้า พรวนดิน	38.20	179.55	217.75
- ใส่ปุ๋ย	37.14	177.89	215.03
- ให้น้ำ	29.62	134.59	164.21
- ทำไม้ค้ำยัน	26.62	109.92	136.54
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	403.45	426.62	830.07
- เก็บดอก เก็บเกี่ยว	108.57	426.62	535.19
- ค่าขนส่ง	294.88	0.00	294.88
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,593.99	0.00	1,593.99
- ค่าปุ๋ย	1,162.98	0.00	1,162.98
- ค่ายาฆ่าแมลง	426.20	0.00	426.20
- ค่าวัสดุอื่น	4.81	0.00	4.81
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	864.61	0.00	864.61
- ค่าอุปกรณ์ในการทำไร่ เก็บเกี่ยว	785.81	0.00	785.81
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	78.80	0.00	78.80
<u>ต้นทุนคงที่</u>	172.87	265.68	438.55
- ค่าใช้ที่ดิน	172.87	211.29	384.16
- ค่าเสื่อมราคา	0.00	54.39	54.39
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	3,328.00	1,965.23	5,293.23
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			881.80
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	3.77	2.23	6.00

ตารางที่ 4.11 ต้นทุนการปลูกเก็บเกี่ยวต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายรวม
จังหวัดเชียงใหม่และสระบุรีเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	2,769.11	1,558.83	4,327.94
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	680.37	1,558.83	2,239.20
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	298.14	1,180.62	1,478.76
- ถางต้นเค็มทิ้ง เตรียมดิน	82.95	315.71	398.66
- เพาะกล้า	26.61	116.07	142.68
- ปลูก ปลูกซ่อม	34.11	129.82	163.93
- ทำรั้ว	18.48	62.14	80.62
- คายหญ้า พรวนดิน	40.09	167.77	207.86
- ใส่ปุ๋ย	37.77	161.88	199.65
- ให้น้ำ	30.54	127.50	158.04
- ทำไม้ค้ำยัน	27.59	99.73	127.32
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	382.23	378.21	760.44
- เก็บดอก เก็บเกี่ยว	104.64	378.21	482.85
- ค่าขนส่ง	277.59	-	277.59
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,357.96	-	1,357.96
- ค่าปุ๋ย	1,009.71	-	1,009.71
- ค่ายาฆ่าแมลง	341.09	-	341.09
- ค่าวัสดุอื่น	7.16	-	7.16
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	730.78	-	730.78
- อุปกรณ์ในการทำไร่เก็บเกี่ยว	653.46	-	653.46
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	77.32	-	77.32
<u>ต้นทุนคงที่</u>	172.87	265.68	438.55
- ค่าใช้ที่ดิน	172.87	211.29	384.16
- ค่าเสื่อมราคา	-	54.39	54.39
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	2,941.98	1,824.51	4,766.49
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			858.93
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	3.43	2.12	5.55

ตารางที่ 4.12 ต้นทุนการปลูกเก๊กฮวยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายรวม
จังหวัดเชียงใหม่และสระบุรีคิดเป็นอัตราร้อยละต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	58.10	32.70	90.80
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	14.27	32.70	46.98
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	6.25	24.77	31.02
- ถางต้นเดิมทิ้ง เตรียมดิน	1.74	6.62	8.36
- เพาะกล้า	0.56	2.44	3.00
- ปลูก ปลูกซ่อม	0.72	2.72	3.44
- ทำรั้ว	0.39	1.30	1.69
- คายหญ้า พรวนดิน	0.84	3.52	4.36
- ใส่ปุ๋ย	0.79	3.40	4.19
- ให้น้ำ	0.58	2.67	3.31
- ทำไม้ค้ำยัน	0.58	2.09	2.67
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	8.02	7.93	15.95
- เก็บดอก เก๊กฮวย	2.20	7.93	10.13
- ค่าขนส่ง	5.82	0.00	5.82
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	28.49	0.00	28.49
- ค่าปุ๋ย	21.18	0.00	21.18
- ค่ายาฆ่าแมลง	7.16	0.00	7.16
- ค่าวัสดุอื่น	0.15	0.00	0.15
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	15.33	0.00	15.33
- อุปกรณ์ในการทำไร่ เก๊กฮวย	13.71	0.00	13.71
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	1.62	0.00	1.62
<u>ต้นทุนคงที่</u>	3.63	5.57	9.20
- ค่าใช้ที่ดิน	3.63	4.43	8.06
- ค่าเสื่อมราคา	0.00	1.14	1.14
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	61.72	38.28	100.00

ต้นทุนการทำไร่เง็กสววยเพื่อผลิตดอกเง็กสววยแห้งจำหน่าย

ต้นทุนในการทำไร่เง็กสววยเพื่อผลิตดอกเง็กสววยแห้งจำหน่าย เป็นค่าใช้จ่ายในการ
ทำไร่เง็กสววยสำหรับเกษตรกรที่ทำไร่เง็กสววย เก็บดอกเง็กสววยสดนำมาผ่านขบวนการทำแห้ง
(ดังกล่าวในบทที่ 2) โดยคิดค่าใช้จ่ายเป็นต้นทุน เฉลี่ยจาก ปี 2526 ปี 2528 และคิดต้นทุน
เฉลี่ยทั้ง 2 ปี สรุปเป็นต้นทุนการปลูกเฉลี่ยต่อไร่ทั้งที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด รวมทั้ง
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ดังตารางที่ 4.13-4.16 สรุปได้ดังนี้

	<u>ปี 2526</u>	<u>ปี 2528</u>	<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>
ต้นทุนรวมที่เป็นเงินสด (บาท)	2,457.17	2,981.17	2,746.19
ต้นทุนรวมที่ไม่เป็นเงินสด (บาท)	<u>1,878.58</u>	<u>2,613.64</u>	<u>2,284.00</u>
ต้นทุนรวม (บาท)	<u>4,335.75</u>	<u>5,594.81</u>	<u>5,030.19</u>
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)	532.64	587.73	563.03
ผลผลิตดอกแห้งต่อไร่ (กิโลกรัม)	76.09	83.96	80.43
ต้นทุนรวมต่อดอกสด 1 กิโลกรัม (บาท)	8.14	9.52	8.93
ต้นทุนรวมต่อดอกแห้ง 1 กิโลกรัม (บาท)	56.98	66.64	62.54

สำหรับรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการทำไร่เง็กสววยเพื่อผลิตดอกเง็กสววยแห้งมีดังนี้

1. ต้นทุนผันแปรในการทำไร่ ได้แก่ค่าแรงงานในการเตรียมดิน จนกระทั่งเก็บ
ดอกสดเพื่อพร้อมที่จะนำมาเข้าขบวนการทำแห้ง ค่าวัสดุอุปกรณ์และอื่น ๆ โดยมีต้นทุนผันแปร
ทั้งที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสดดังนี้

	<u>ปี 2526</u>	<u>ปี 2528</u>	<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>
ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด (บาท)	2,290.84	2,814.84	2,579.86
ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด (บาท)	<u>1,635.89</u>	<u>2,370.95</u>	<u>2,041.31</u>
ต้นทุนผันแปรรวม (บาท)	<u>3,926.73</u>	<u>5,185.79</u>	<u>4,621.17</u>
ต้นทุนผันแปรรวมคิดเป็นอัตราร้อยละของ ต้นทุนรวม	90.57	92.69	91.87

ต้นทุนผันแปรในการทำไร่แก๊กฮวยเพื่อผลิตดอกแก๊กฮวยแห้งแสดงเป็นรายละเอียด
ได้ดังนี้

1.1 ค่าแรงงาน ในการเตรียมดินจนถึงเก็บดอกแก๊กฮวยซึ่งเกษตรกรที่ปลูก
แก๊กฮวยเพื่อผลิตดอกแห้งใช้ค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าจ้างแรงงานในการถางต้นเดิมทิ้ง เตรียมดินจน
ถึงเก็บดอกเพื่อมาทำแห้ง (ค่าแรงงานที่เป็นเงินสด) และค่าแรงงานที่ประเมินจากแรงงาน
ของเกษตรกรเอง และแรงงานภายในครอบครัวเกษตรกร (ค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด)
เฉลี่ยต่อไร่เป็นจำนวนเงินบาท และร้อยละต่อต้นทุนรวมต่อไร่ดังนี้

	<u>ปี 2526</u>	<u>ปี 2528</u>	<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>
ค่าแรงที่เป็นเงินสด (บาท)	545.29	439.95	487.19
ค่าแรงงานที่ไม่เป็นเงินสด (บาท)	<u>1,635.89</u>	<u>2,370.95</u>	<u>2,041.31</u>
ค่าแรงงานรวม (บาท)	<u>2,181.18</u>	<u>2,810.90</u>	<u>2,528.50</u>
ค่าแรงงานที่เป็นเงินสดคิดเป็นอัตราร้อยละ ของค่าแรงงานรวม	25.03	15.65	19.27
ค่าแรงงานรวมคิดเป็นอัตราร้อยละของ ต้นทุนรวม	50.31	50.24	50.27

ลักษณะการใช้แรงงานเตรียมดิน จนกระทั่งเก็บดอกแห้ง เช่นเดียวกับการปลูกเพื่อ
เก็บดอกสดจำหน่าย แต่ลักษณะการจ้างงานของเกษตรกรที่ทำไร่แก๊กฮวยเพื่อผลิตดอกแห้ง
จำหน่ายต้องเตรียมแรงงานไว้ตั้งแต่เริ่มต้นทำให้ค่าจ้างแรงงานสูงและแรงงานส่วนใหญ่อยู่บน
คอย การจ้างแรงงานมีค่าจ้างสูงกว่า ทำให้อัตราส่วนในการจ้างแรงงานลดลงเรื่อยๆ
สำหรับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้ง จากร้อยละ 25.03 ในปี 2526 เหลือร้อยละ 15.65 ในปี
2528 ของแรงงานทั้งหมด และผลจากการสนทาคู่เคยของผู้ถูกจ้างแรงงานมากับครอบครัว
ผู้ว่าจ้างทำให้แรงงานแปรสภาพจากการจ้างแรงงานมาเป็นแรงงานภายในครอบครัว (จากการ
สมรสกับบุตร หรือธิดาของเกษตรกรที่จ้างแรงงานมา) อีกส่วนหนึ่งด้วย

1.2 ค่าวัสดุและอุปกรณ์การเกษตร ได้แก่ ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง และวัสดุอื่น ๆ ค่าเครื่องมือในการเตรียมดิน คูแลร์รักษาต้นกล้วย เช่นเดียวกันกับเกษตรกรที่ปลูกเพื่อเก็บดอกสดจำหน่าย ซึ่งเกษตรกรจ่ายเป็นเงินไปทั้งหมดในการซื้อวัสดุและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ในการทำไร่กล้วยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

	<u>ปี 2526</u>	<u>ปี 2528</u>	<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>
ค่าวัสดุการเกษตร (บาท)	1,053.39	1,506.68	1,303.40
ค่าวัสดุการเกษตรคิดเป็นอัตราร้อยละ ของต้นทุนรวม	24.30	26.93	25.91
ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ (บาท)	692.16	868.21	789.27
ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์คิดเป็น อัตราร้อยละของต้นทุนรวม	15.96	15.52	15.69

2. ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรที่ทำไร่กล้วย เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย มีค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยปี 2526, 2528 ไร่ละ 69.98 บาทหรือร้อยละ 1.39 ของต้นทุนในการทำไร่ทั้งสิ้น ค่าใช้จ่ายในการใช้ที่ดิน ประเมินจากค่าเช่าที่ดิน ปี 2528 เกษตรกรรายหนึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายที่ดินเฉลี่ยปีละ 339.04 บาทต่อไร่คิดเป็นร้อยละ 6.74 ของต้นทุนรวมโดยไม่มีสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าเป็นปีต่อปี

ในการคำนวณค่าใช้ที่ดิน จากการสำรวจเกษตรกรที่ทำไร่กล้วยเพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายในปี 2526, 2528 จำนวน 26 ราย เกี่ยวกับที่ดินที่ใช้ในการเกษตร ปรากฏมีเกษตรกรเช่าที่ดินเพื่อทำไร่ จำนวน 12 ราย หรือร้อยละ 46.15 นอกจากนั้นใช้ที่ดินของตนเอง 14 ราย หรือร้อยละ 53 ซึ่งอัตราค่าเช่าที่ดินอยู่ระหว่าง ไร่ละ 300-400 บาทต่อปี การคำนวณค่าใช้ที่ดินทำโดยเฉลี่ยค่าใช้ที่ดินของเกษตรกรที่ถือครองคูด้วยค่าเช่าต่อปี แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นค่าเช่าที่ดินต่อปีดังนี้

<u>เกษตรกรที่เช่าที่ดิน</u>	<u>ที่ดินที่ใช้ทำไร่อีกสวย</u>	<u>ค่าเช่าต่อปีต่อไร่</u>	<u>ค่าเช่ารวมต่อปีต่อไร่</u>
<u>รายที่</u>	<u>(ไร่)</u>	<u>(บาท)</u>	<u>(บาท)</u>
1	2.00	300	600.00
2	2.00	350	700.00
3	1.00	300	300.00
4	3.00	300	900.00
5	1.50	350	525.00
6	3.00	350	1,050.00
7	2.75	400	1,100.00
8	2.50	300	750.00
9	1.00	300	300.00
10	2.50	350	875.00
11	3.00	400	1,200.00
12	<u>2.00</u>	300	<u>600.00</u>
รวม	<u>26.25</u>		<u>8,900.00</u>

ค่าเช่าเฉลี่ยต่อไร่ = 8,900 ทหาร 26.25 เท่ากับ 339.04 บาท

ตารางที่ 4.13 ต้นทุนการปลูกเก๊กฮวยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย ปี 2526 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	2,290.84	1,635.89	3,926.73
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	545.29	1,635.89	2,181.18
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	313.92	1,197.91	1,511.83
- ถางดินเดิมทิ้ง เตรียมดิน	65.75	255.10	320.85
- เพาะกล้า	27.59	104.94	132.53
- ปลูก ปลูกซ่อม	33.68	128.07	161.75
- ทำรั้ว	16.21	67.20	83.41
- คายหญ้า พรวนดิน	64.25	222.16	286.41
- ใส่ปุ๋ย	59.20	218.94	278.14
- ให้น้ำ	28.85	116.51	145.36
- ทำไม้ค้ำยัน	18.39	84.99	103.38
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	231.37	437.98	669.35
- เก็บผลผลิต	120.80	437.98	558.78
- ค่าขนส่ง	110.57	0.00	110.57
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,053.39	0.00	1,053.39
- ค่าปุ๋ย	913.51	0.00	913.51
- ค่ายาฆ่าแมลง	134.94	0.00	134.94
- ค่าวัสดุอื่น	4.94	0.00	4.94
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	692.16	0.00	692.16
- อุปกรณ์ในการทำไร่เก๊กฮวย	648.25	0.00	648.25
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	43.91	0.00	43.91
<u>ต้นทุนคงที่</u>	166.33	242.69	409.02
- ค่าใช้ที่ดิน	166.33	172.71	339.04
- ค่าเสื่อมราคา	0.00	69.98	69.98
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	2,457.17	1,878.58	4,335.75
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			532.64

ตารางที่ 4.14 ต้นทุนการปลูกเก๊กฮวยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายเฉลี่ยปี 2528 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	2,814.84	2,370.95	5,185.79
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	439.95	2,370.95	2,810.90
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	240.31	1,734.00	1,974.31
- ถางต้นเดิมทิ้ง เตรียมดิน	52.73	351.57	404.30
- เพาะกล้า	21.76	146.37	168.13
- ปลูก ปลูกซ่อม	24.75	192.97	217.72
- ทำรั้ว	17.18	105.16	122.34
- คายหญ้า พรวนดิน	41.98	293.35	335.33
- ใส่ปุ๋ย	44.04	316.15	360.19
- ให้น้ำ	21.76	177.64	199.40
- ทำไม้ค้ำยัน	16.11	150.79	166.90
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	199.64	636.95	836.59
- เก็บดอก เก๊กฮวย	84.04	636.95	720.99
- ค่าขนส่ง	115.60	0.00	115.60
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,506.68	0.00	1,506.68
- ค่าปุ๋ย	1,176.20	0.00	1,176.20
- ค่ายาฆ่าแมลง	323.58	0.00	323.58
- ค่าวัสดุอื่น	6.90	0.00	6.90
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	868.21	0.00	868.21
- อุปกรณ์ในการทำไร่ เก๊กฮวย	809.52	0.00	809.52
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	58.69	0.00	58.69
<u>ต้นทุนคงที่</u>	166.33	240.69	409.02
- ค่าใช้ที่ดิน	166.33	172.71	339.04
- ค่าเสื่อมราคา	0.00	69.98	69.98
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	2,981.17	2,613.64	5,594.81
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			587.73
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	5.07	4.45	9.52

ตารางที่ 4.15 ต้นทุนการปลูกเก๊กฮวยต่อไร่สำหรับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายเฉลี่ย ปี 2526 และ 2528 (บาท)

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	2,579.86	2,041.31	4,621.17
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	487.19	2,041.31	2,528.50
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	273.31	1,493.59	1,766.90
- ถางต้นเค็มทิ้ง เตรียมดิน	53.57	308.31	366.88
- เพาะกล้า	24.37	127.79	152.16
- ปลูก ปลูกซ่อม	28.75	163.87	192.62
- ทำรั้ว	16.74	88.13	104.87
- คายหญ้า พรวนดิน	51.97	261.42	313.39
- ใส่ปุ๋ย	50.84	272.56	323.40
- ให้น้ำ	24.94	150.23	175.17
- ทำไม้ค้ำยัน	17.13	121.28	138.41
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	213.88	547.72	761.60
- เก็บดอกเก๊กฮวย	100.53	547.72	648.25
- ค่าขนส่ง	113.35	-	113.35
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	1,303.40	-	1,303.40
- ค่าปุ๋ย	1,058.39	-	1,058.39
- ค่ายาฆ่าแมลง	238.99	-	238.99
- ค่าวัสดุอื่น	6.02	-	6.02
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	789.27	-	789.27
- อุปกรณ์ในการทำไร่เก๊กฮวย	737.21	-	737.21
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	52.06	-	52.06
<u>ต้นทุนคงที่</u>	166.33	242.69	409.02
- ค่าใช้ที่ดิน	166.33	172.71	339.04
- ค่าเสื่อมราคา	-	69.98	69.98
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	2,746.19	2,284.00	5,030.19
ผลผลิตดอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)			563.03
ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสดหนึ่งกิโลกรัม	4.88	4.05	8.93

ตารางที่ 4.16 ต้นทุนการปลูก เก็บสวต๋อไร้สำหรับเกษตรกรที่ท้าวไร้เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย
คิดเป็นอัตราไร่ละต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	51.29	40.58	91.87
1. <u>ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว</u>	9.69	40.58	50.27
1.1 <u>ค่าแรงงานในการปลูก</u>	5.43	29.69	35.12
- ถางต้นเดิมทิ้ง เตรียมดิน	1.16	6.13	7.29
- เพาะกล้า	0.48	2.54	3.02
- ปลูก ปลูกซ่อม	0.57	3.26	3.83
- ทำรั้ว	0.33	1.75	2.08
- คายหญ้า พรวนดิน	1.03	5.20	6.23
- ใส่ปุ๋ย	1.01	5.42	6.43
- ให้น้ำ	0.50	2.99	3.49
- ทำไม้ค้ำยัน	0.34	2.41	2.75
1.2 <u>ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต</u>	4.25	10.89	15.14
- เก็บดอก เก็บสวต๋อ	2.00	10.89	12.89
- ค่าขนส่ง	2.25	0.00	2.25
2. <u>ค่าวัสดุการเกษตร</u>	25.91	0.00	25.91
- ค่าปุ๋ย	21.04	0.00	21.04
- ค่ายาฆ่าแมลง	4.75	0.00	4.75
- ค่าวัสดุอื่น	0.12	0.00	0.12
3. <u>ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์</u>	15.69	0.00	15.69
- อุปกรณ์ในการทำไร่เก็บสวต๋อ	14.66	0.00	14.66
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	1.03	0.00	1.03
<u>ต้นทุนคงที่</u>	3.31	4.82	8.13
- ค่าใช้ที่ดิน	3.31	3.43	6.74
- ค่าเสื่อมราคา	0.00	1.39	1.39
<u>ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่</u>	54.59	45.41	100.00

ต้นทุนในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง

เป็นค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรที่ทำไร่เก๊กฮวยเพื่อผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งจำหน่าย จ่ายไปเพิ่มเติมสำหรับการทำดอกเก๊กฮวยสดที่เก็บได้ให้แห้งเพื่อบรรจุและจำหน่ายดอกเก๊กฮวยในรูปดอกแห้งซึ่งอาจจะใส่ถุงพลาสติก อัดเป็นแท่ง หรือจำหน่ายเป็นแข่งโดยการชั่งเป็นกิโลกรัม ต้นทุนรวมในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง จากตารางที่ 4.17-4.20 สรุปเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดดังนี้

	<u>ผลผลิตดอกแห้ง</u>	<u>ต้นทุนที่เป็น</u>	<u>ต้นทุนที่ไม่เป็น</u>	<u>ต้นทุนรวม</u>	<u>ต้นทุนต่อ</u>
	<u>กิโลกรัม/ไร่</u>	<u>เงินสด</u>	<u>เงินสด</u>		<u>กิโลกรัม</u>
		บาท	บาท	บาท	
<u>ปี 2526</u>					
ต้นทุนการปลูก		2,457.17	1,878.58	4,335.75	56.98
ต้นทุนทำแห้ง		<u>414.78</u>	<u>1,237.42</u>	<u>1,652.20</u>	<u>21.71</u>
รวม	76.09	<u>2,871.95</u>	<u>3,116.00</u>	<u>5,987.95</u>	<u>78.69</u>
<u>ปี 2528</u>					
ต้นทุนการปลูก		2,981.17	2,613.64	5,594.81	66.63
ต้นทุนทำแห้ง		<u>408.89</u>	<u>1,743.02</u>	<u>2,223.91</u>	<u>26.48</u>
รวม	83.96	<u>3,462.06</u>	<u>4,356.06</u>	<u>7,818.72</u>	<u>93.11</u>
<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>					
ต้นทุนการปลูก		2,746.19	2,284.00	5,030.19	62.54
ต้นทุนทำแห้ง		<u>451.25</u>	<u>1,516.28</u>	<u>1,967.53</u>	<u>24.46</u>
รวม	80.43	<u>3,197.44</u>	<u>3,800.28</u>	<u>6,997.72</u>	<u>87.00</u>

รายละเอียดค่าใช้จ่าย สามารถแยกออกได้เป็นดังนี้

1. ต้นทุนผันแปรในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง ได้แก่ ค่าแรงงานวัสดุ อุปกรณ์ และอื่น ๆ ในการทำไร่เก๊กฮวย รวมกับค่าแรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ และอื่น ๆ ในการทำดอกเก๊กฮวยสดให้แห้ง เพื่อจำหน่ายเป็นดอกแห้งซึ่งรวมถึงวัสดุที่ใช้ในการหีบห่อดอกแห้งเพื่อจำหน่ายโดยมีต้นทุนผันแปร ทั้งที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสดดังนี้

	<u>ผลผลิตดอกแห้ง</u>	<u>ต้นทุนที่เป็น</u>	<u>ต้นทุนที่ไม่เป็น</u>	<u>ต้นทุนรวม</u>	<u>ต้นทุนต่อ</u>
	<u>กิโลกรัม</u>	<u>เงินสด</u>	<u>เงินสด</u>		<u>กิโลกรัม</u>
		<u>บาท</u>	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
<u>ปี 2526</u>					
ต้นทุนการปลูก		2,290.84	1,635.89	3,926.73	51.60
ต้นทุนทำแห้ง		<u>414.78</u>	<u>827.26</u>	<u>1,242.04</u>	<u>16.32</u>
รวม	76.09	<u>2,705.62</u>	<u>2,463.15</u>	<u>5,168.77</u>	<u>67.92</u>
<u>ปี 2528</u>					
ต้นทุนการปลูก		2,814.84	2,370.95	5,185.79	61.77
ต้นทุนทำแห้ง		<u>480.89</u>	<u>1,332.86</u>	<u>1,813.75</u>	<u>21.60</u>
รวม	83.96	<u>3,295.73</u>	<u>3,703.81</u>	<u>6,999.54</u>	<u>83.37</u>
<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>					
ต้นทุนการปลูก		2,579.86	2,041.31	4,621.17	57.46
ต้นทุนทำแห้ง		<u>451.25</u>	<u>1,106.12</u>	<u>1,557.37</u>	<u>19.36</u>
รวม	80.45	<u>3,031.11</u>	<u>3,147.43</u>	<u>6,178.54</u>	<u>76.82</u>

1.1 ต้นทุนผันแปร ส่วนใหญ่เป็นค่าจ้างแรงงาน และค่าวัสดุ อุปกรณ์ซึ่งสามารถแยกเป็นค่าจ้างแรงงานดังนี้

	<u>ผลผลิตดอกแห้ง</u>	<u>ต้นทุนที่เป็น</u>	<u>ต้นทุนที่ไม่เป็น</u>	<u>ต้นทุนรวม</u>	<u>ต้นทุนต่อ</u>
		<u>เงินสด</u>	<u>เงินสด</u>		<u>กิโกรัม</u>
	<u>กิโกรัม/ไร่</u>	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
<u>ปี 2526</u>					
ต้นทุนการปลูก		545.29	1,635.89	2,181.18	28.66
ต้นทุนทำแห้ง		<u>225.07</u>	<u>827.26</u>	<u>1,052.33</u>	<u>13.83</u>
รวม	76.09	<u>770.36</u>	<u>2,463.15</u>	<u>3,233.51</u>	<u>42.49</u>
<u>ปี 2528</u>					
ต้นทุนการปลูก		439.95	2,370.95	2,810.90	33.47
ต้นทุนทำแห้ง		<u>178.00</u>	<u>1,332.86</u>	<u>1,510.86</u>	<u>18.00</u>
รวม	83.96	<u>617.95</u>	<u>3,703.81</u>	<u>4,321.76</u>	<u>51.47</u>
<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>					
ต้นทุนการปลูก		487.19	2,041.31	2,528.50	31.44
ต้นทุนทำแห้ง		<u>199.11</u>	<u>1,106.12</u>	<u>1,305.23</u>	<u>16.23</u>
รวม	80.43	<u>686.30</u>	<u>3,147.43</u>	<u>3,833.73</u>	<u>47.67</u>

1.2 ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ในการทำดอกเก๊กฮวยแห้ง หมายความว่าถึง วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำไร่เก๊กฮวยเพื่อให้ได้ดอกสดและวัสดุ อุปกรณ์ ในการทำดอกเก๊กฮวยแห้ง ซึ่งได้แก่ กระจาด ถุงพลาสติก เชือก หนังสือคิก เครื่องอัดแห้งดอกแห้ง ที่เย็บปากถุง และอื่น ๆ ซึ่งรวมค่าซ่อมแซม อุปกรณ์ในการทำแห้งซึ่งถือเป็นเงินลงทุน เนื่องจากมีมูลค่าสินทรัพย์ต่อขึ้นเกิน 100 บาท เช่น รั้วน้ำดอกเก๊กฮวย เตาสำหรับแห้งดอกเก๊กฮวย ตู้อบดอกเก๊กฮวย เป็นต้น ต้นทุนค่าวัสดุ อุปกรณ์ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรต้องจ่ายเป็นเงินสดซึ่งแม้ว่าจะซื้อเงินเชื่อก็ยังคงชำระในภายหลัง ซึ่งแสดงได้ดังนี้

	<u>ผลผลิตดอกแห้ง</u> กิโลกรัม/ไร่	<u>อุปกรณ์ต่อไร่</u> บาท	<u>ร้อยละของ</u> <u>ต้นทุนรวม</u>	<u>ต้นทุนค่าวัสดุ อุปกรณ์</u> <u>ต่อดอกแห้ง 1 กิโลกรัม</u> บาท
<u>ปี 2526</u>				
ต้นทุนการปลูก		1,745.55	29.15	
ต้นทุนทำแห้ง		<u>189.71</u>	<u>3.17</u>	
รวม	76.09	<u>1,935.26</u>	<u>32.32</u>	25.43
<u>ปี 2528</u>				
ต้นทุนการปลูก		2,374.89	30.37	
ต้นทุนทำแห้ง		<u>302.89</u>	<u>3.87</u>	
รวม	83.96	<u>2,677.78</u>	<u>34.24</u>	31.89
<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>				
ต้นทุนการปลูก		2,092.67	29.91	
ต้นทุนทำแห้ง		<u>252.14</u>	<u>3.60</u>	
รวม	80.43	<u>2,344.81</u>	<u>33.51</u>	29.15

2. ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ต้นทุนคงที่ในการทำไร่เก๊กฮวยเพื่อผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง เฉลี่ยปี 2526 ปี 2528 ซึ่งได้แก่ ค่าใช้ที่ดิน เฉลี่ยไร่ละ 339.04 บาท ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ ไร่ละ 69.98 บาท รวมกับต้นทุนคงที่ในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งซึ่งได้แก่ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ ที่เป็นเงินลงทุนในการทำดอกเก๊กฮวยสดให้แห้งเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 มูลค่า 410.16 บาท รวมเป็นต้นทุนคงที่ 819.18 บาท

ตารางที่ 4.17 ต้นทุนในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งจำหน่ายต่อไร่เฉลี่ยปี 2526 (บาท)

หน่วย : บาท

	ปี 2526		
	ค่าใช้จ่ายที่ เป็นเงินสด	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม
ต้นทุนในการทำไร่จนกระทั่งเก็บดอกสด	2,457.17	1,878.58	4,335.75
ต้นทุนผันแปร	2,290.84	1,635.89	3,926.73
ต้นทุนคงที่	166.33	242.69	409.02
ต้นทุนผันแปรในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง	414.78	827.26	1,242.04
1. ค่าแรงงานในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง	225.07	827.26	1,052.33
คัดเลือกดอก ผึ่งให้แห้งและนึ่งดอก	103.68	362.46	466.14
ตากดอกที่นึ่งแล้วให้แห้ง อบดอกให้แห้ง	58.05	224.09	282.14
คัดเลือกขนาดของดอกแห้ง	28.28	113.45	141.73
บรรจุดอกแห้งใส่ถุงพลาสติก	24.02	93.33	117.35
อัดแห้งดอกแห้ง	6.67	22.99	29.66
บรรจุช่อง	4.37	10.94	15.31
2. ค่าวัสดุในการทำดอกแห้งและบรรจุดอกแห้ง	90.17	0.00	90.17
ค่ากระดาษ	12.13	0.00	12.13
ค่าถุงพลาสติก	72.41	0.00	72.41
ค่าเชือก	1.72	0.00	1.72
ค่าหนังสือ	3.91	0.00	3.91
3. ค่าอุปกรณ์ในการทำแห้ง	99.54	0.00	99.54
เครื่องอัดแห้ง	13.56	0.00	13.56
ที่เย็บปากถุง	8.51	0.00	8.51
อื่น ๆ (รวมค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ทำแห้งด้วย)	77.47	0.00	77.47
ต้นทุนคงที่	0.00	410.16	410.16
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทำแห้ง	0.00	410.16	410.16
ต้นทุนในการทำแห้งทั้งหมดต่อไร่	414.78	1,237.42	1,652.20
ต้นทุนรวม	2,871.95	3,116.00	5,987.95
ผลผลิตดอกแห้งต่อไร่ (กิโลกรัม)			76.09
ต้นทุนต่อดอกแห้ง 1 กิโลกรัม	37.74	40.95	78.69

ตารางที่ 4.18 ต้นทุนในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งจำหน่ายต่อไร่เฉลี่ยปี 2528 (บาท)

หน่วย : บาท

	ปี 2528		
	ค่าใช้จ่ายที่ เป็นเงินสด	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม
ต้นทุนในการทำไร่จนกระทั่งเก็บดอกสด	2,981.17	2,613.64	5,594.81
ต้นทุนผันแปร	2,814.84	2,370.95	5,185.79
ต้นทุนคงที่	166.33	242.69	409.02
ต้นทุนผันแปรในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง	480.89	1,332.86	1,813.75
1. ค่าแรงงานในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง	178.00	1,332.86	1,510.86
คัดเลือกดอก ฝักให้แห้งและนึ่งดอก	75.89	561.12	637.01
ตากดอกที่นึ่งแล้วให้แห้ง อบดอกไม้แห้ง	45.51	355.05	400.56
คัดเลือกขนาดของดอกแห้ง	31.10	232.41	263.51
บรรจุดอกแห้งใส่ถุงพลาสติก	25.50	178.67	204.17
อัดแห้งดอกแห้ง	0.00	5.61	5.61
บรรจุช่อง	0.00	0.00	0.00
2. ค่าวัสดุในการทำดอกแห้งและบรรจุดอกแห้ง	184.01	0.00	184.01
ค่ากระดาษ	0.79	0.00	0.79
ค่าถุงพลาสติก	170.04	0.00	170.04
ค่าเชือก	3.83	0.00	3.83
ค่าหนังสือ	9.35	0.00	9.35
3. ค่าอุปกรณ์ในการทำแห้ง	118.88	0.00	118.88
เครื่องอัดแห้ง	18.50	0.00	18.50
ที่เย็บปากถุง	15.33	0.00	15.33
อื่น ๆ (รวมค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ทำแห้งด้วย)	85.05	0.00	85.05
ต้นทุนคงที่	0.00	410.16	410.16
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทำแห้ง	0.00	410.16	410.16
ต้นทุนในการทำแห้งทั้งหมดต่อไร่	480.89	1,743.02	2,223.91
ต้นทุนรวม	3,462.06	4,356.06	7,818.72
ผลผลิตดอกแห้งต่อไร่ (กิโลกรัม)			83.96
ต้นทุนต่อดอกแห้ง 1 กิโลกรัม	41.23	51.88	93.11

ตารางที่ 4.19 ต้นทุนในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งจำหน่ายต่อไร่เฉลี่ยปี 2526 และ 2528 (บาท)

หน่วย : บาท

	เฉลี่ยปี 2526 และ 2528		
	ค่าใช้จ่ายที่ เป็นเงินสด	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม
ต้นทุนในการทำไร่จนกระทั่งเก็บดอกสด	2,746.19	2,284.00	5,030.19
ต้นทุนผันแปร	2,579.86	2,041.31	4,621.17
ต้นทุนคงที่	166.33	242.69	409.02
ต้นทุนผันแปรในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง	451.25	1,106.12	1,557.37
1. ค่าแรงงานในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง	199.11	1,106.12	1,305.23
คัดเลือกดอก ผึ่งให้แห้งและนึ่งดอก	88.35	472.03	560.38
ตากดอกที่นึ่งแล้วให้แห้ง อบดอกให้แห้ง	51.13	296.32	347.45
คัดเลือกขนาดของดอกแห้ง	29.84	179.06	208.90
บรรจุดอกแห้งใส่ถุงพลาสติก	24.84	140.40	165.24
อัดแท่งดอกแห้ง	2.99	13.40	16.39
บรรจุช่อง	1.96	4.91	6.87
2. ค่าวัสดุในการทำดอกแห้งและบรรจุดอกแห้ง	141.93	-	141.93
ค่ากระดาษ	5.87	-	5.87
ค่าถุงพลาสติก	126.26	-	126.26
ค่าเชือก	2.89	-	2.89
ค่าน้ำมัน	6.91	-	6.91
3. ค่าอุปกรณ์ในการทำแห้ง	110.21	-	110.21
เครื่องอัดแท่ง	16.29	-	16.29
ที่เย็บปากถุง	12.27	-	12.27
อื่น ๆ (รวมค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ทำแห้งด้วย)	81.65	-	81.65
ต้นทุนคงที่	-	410.16	410.16
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทำแห้ง	-	410.16	410.16
ต้นทุนในการทำแห้งทั้งหมดต่อไร่	451.25	1,516.28	1,967.53
ต้นทุนรวม	3,197.44	3,800.28	6,997.72
ผลผลิตดอกแห้งต่อไร่ (กิโลกรัม)			80.43
ต้นทุนต่อดอกแห้ง 1 กิโลกรัม	39.75	47.25	87.00

ตารางที่ 4.20 ต้นทุนในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งจำหน่ายต่อไร่คิดเป็นอัตราร้อยละต่อต้นทุนรวม
เฉลี่ยปี 2526 และ 2528

	ร้อยละ		
	เฉลี่ยปี 2526 และ 2528		
	ค่าใช้จ่ายที่ เป็นเงินสด	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม
ต้นทุนในการทำไร่จนกระทั่งเก็บดอกสด	39.24	32.64	71.88
ต้นทุนผันแปร	36.87	29.17	66.04
ต้นทุนคงที่	2.38	3.47	5.85
ต้นทุนผันแปรในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง	6.45	15.81	22.26
1. ค่าแรงงานในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง	2.85	15.81	18.66
คัดเลือกดอก ฝักให้แห้งและนึ่งดอก	1.26	6.75	8.01
ตากดอกหนึ่งแล้วให้แห้ง อบดอกให้แห้ง	0.73	4.23	4.96
คัดเลือกขนาดของดอกแห้ง	0.43	2.56	2.99
บรรจุดอกแห้งใส่ถุงพลาสติก	0.35	2.01	2.36
อัดแห้งดอกแห้ง	0.04	0.19	0.23
บรรจุช่อง	0.03	0.07	0.10
2. ค่าวัสดุในการทำดอกแห้งและบรรจุดอกแห้ง	2.03	0.00	2.03
ค่ากระดาษ	0.08	0.00	0.08
ค่าถุงพลาสติก	1.80	0.00	1.80
ค่าเชือก	0.04	0.00	0.04
ค่าหนังสือ	0.10	0.00	0.10
3. ค่าอุปกรณ์ในการทำแห้ง	1.57	0.00	1.57
เครื่องอัดแห้ง	0.23	0.00	0.23
ที่เย็บปากถุง	0.18	0.00	0.18
อื่น ๆ (รวมค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ทำแห้งด้วย)	1.17	0.00	1.17
ต้นทุนคงที่	0.00	5.86	5.86
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทำแห้ง	0.00	5.86	5.86
ต้นทุนในการทำแห้งทั้งหมดต่อไร่	6.45	21.67	28.12
ต้นทุนรวม	45.69	54.31	100.00

การวิเคราะห์ความแตกต่างของต้นทุนทำไร่เก็กฮวย

จากการสรุปต้นทุนในการทำไร่เก็กฮวยของเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่และเกษตรกรในจังหวัดสระบุรีเมื่อนำมาเฉลี่ยพบว่าต้นทุนเฉลี่ยปี 2526, 28 ของเกษตรกรทั้ง 2 แหล่งต่างกันเพียง 39.31 บาทหรือ 0.8% ดังกล่าวในเรื่องต้นทุนการปลูกเก็กฮวยเพื่อเก็บดอกสดจำหน่าย จึงนำผลเฉลี่ยของเกษตรกรใน 2 จังหวัดเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายเท่านั้นดังตารางที่ 4.21-4.24 แสดงถึงความแตกต่างของต้นทุนได้ดังนี้

1. ต้นทุนการปลูกทั้งหมดต่อไร่ เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายมีต้นทุนรวมสูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายในปี 2526 ไร่ละ 339.11 บาท ปี 2528 ไร่ละ 301.58 บาท เมื่อเฉลี่ยปี 2526, 2528 ต้นทุนการปลูกจะสูงกว่าไร่ละ 263.70 บาท ซึ่งสามารถแยกการวิเคราะห์ออกเป็นผลแตกต่างในต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ได้ดังนี้

1.1 ต้นทุนผันแปรในการทำไร่ เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายมีต้นทุนผันแปรสูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกเพื่อเก็บดอกสดจำหน่ายในปี 2526 ไร่ละ 368.64 บาท ปี 2528 ไร่ละ 331.11 บาท เมื่อเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 จะสูงกว่า 293.23 บาท ผลต่างนี้เกิดจาก

1.1.1 ค่าแรงงาน จากการจ้างแรงงานสำหรับเกษตรกรที่ทำไร่เก็กฮวยเพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายซึ่งต้องเตรียมแรงงานไว้ตั้งแต่แรกมากกว่าเกษตรกรที่ปลูกเพื่อเก็บดอกสดจำหน่ายโดยเฉพาะในการดูแลให้ปุ๋ยแก่ต้นเก็กฮวย ให้น้ำ และคายหญ้า ดูแลรักษาต้นเก็กฮวย การจ้างแรงงานจึงมีมากกว่าและแรงงานที่จ้างก็จะจ้างตั้งแต่เริ่มลงมือเตรียมดินจนกระทั่งผลิตดอกแห้งบรรจุส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเกิดจากจำนวนคนในครัวเรือนที่ต้องมีจำนวนมากกว่า ซึ่งจากการสรุปค่าจ้างแรงงานแสดงให้เห็นถึงค่าจ้างแรงงานของเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายดังนี้

	<u>ปี 2526</u>	<u>ปี 2528</u>	<u>เฉลี่ยปี 2526 และ 2528</u>
ค่าแรงงานรวม (บาท)			
เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย	2,181.18	2,810.90	2,528.50
เกษตรกรที่ปลูกเพื่อเก็บดอกสดจำหน่าย	<u>2,009.89</u>	<u>2,396.08</u>	<u>2,239.20</u>
ผลต่าง	<u>171.29</u>	<u>414.82</u>	<u>289.30</u>

1.1.2 ค่าวัสดุการเกษตร จากการสรุปค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุการเกษตร พบว่าค่าใช้จ่ายของเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย ปี 2526 สูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่าย 40.39 บาทต่อไร่ ปี 2528 ต่ำกว่า 87.31 บาทต่อไร่ แต่เมื่อนำมาเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 ค่าวัสดุการเกษตรของเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย ต่ำกว่าเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่าย 54.56 บาทต่อไร่

1.1.3 ค่าอุปกรณ์การปลูก จากการสรุปอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำไร่ เก็บสวดยี่ซึ่งรวมค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ สำหรับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้ง ต้องใช้อุปกรณ์มากกว่า เนื่องจากจำนวนคนในการทำไร่มากกว่า (จากการวิเคราะห์ค่าแรงงานข้างต้น) โดยมีอุปกรณ์สูงกว่าในปี 2526 มูลค่า 156.96 บาทต่อไร่ ปี 2528 สูงกว่า 3.60 บาทต่อไร่ เฉลี่ยปี 2526 และ 2528 ค่าอุปกรณ์ของเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายสูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกเพื่อเก็บดอกสดจำหน่ายไร่ละ 58.49 บาท

1.2 ต้นทุนคงที่ เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายมีต้นทุนคงที่ต่ำกว่าเกษตรกรที่ปลูกเพื่อเก็บดอกสดจำหน่ายเนื่องจากค่าใช้ที่ดินที่ต่ำกว่าเฉลี่ยไร่ละ 45.12 บาท ในขณะที่มีค่าเสื่อมราคาสูงกว่าเนื่องจากมีอุปกรณ์ที่ใช้ต่อไร่มากกว่า ทำให้ค่าเสื่อมราคาสูงกว่า 15.59 บาทต่อไร่

2. ผลผลิตต่อไร่ เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายมีผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าเกษตรกรที่ปลูกเพื่อเก็บดอกสดจำหน่าย เนื่องจากเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายเป็นชาวเขาซึ่งยังขาดความรู้ ความชำนาญในการดูแลรักษาต้นเก็บสวดยี่ เมื่อนำมาเทียบกับเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายซึ่งบางส่วนอยู่ในอำเภออมก๋อยเป็นหลัก ส่วนใหญ่มีการดูแลรักษาต้นเก็บสวดยี่อย่างใกล้ชิดและถูกหลักวิชาการมากกว่า ทำให้ได้ผลผลิตดอกสดต่อไร่มากกว่า โดยผลผลิตต่อไร่ที่ต่ำกว่า 2526 เฉลี่ยไร่ละ 292.85 กิโลกรัม ปี 2528 จำนวน 294.07 กิโลกรัม เฉลี่ยแล้วปี 2526, 2528 ไร่ละ 295.90 บาท

3. ต้นทุนทั้งหมดต่อดอกสด 1 กิโลกรัม จากต้นทุนการทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย ซึ่งมีต้นทุนค่าแรงงาน อุปกรณ์ในการทำไร่ และค่าซ่อมแซมที่สูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่าย ในขณะที่ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าอีกด้วย ทำให้ต้นทุนต่อกิโลกรัมของเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งสูงกว่า กิโลกรัมละ 3.30 บาทในปี 2526 และ 3.52 บาท

ในปี 2528 โดยเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัมของเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายให้ผลผลิตสูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่าย 3.38 บาทต่อดอกสด 1 กิโลกรัม

4. ต้นทุนในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งต่อกิโลกรัม ต้นทุนในการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งจะเป็นต้นทุนสะสมจากการทำไร่เก๊กฮวยจนกระทั่งเก็บดอกสดมาเพื่อทำให้แห้งร่วมกับต้นทุนในการทำดอกสดให้แห้ง ซึ่งมีทั้งค่าแรงงาน ค่าวัสดุ อุปกรณ์ในการทำแห้ง รวมทั้งค่าซ่อมแซม อุปกรณ์ในการทำดอกแห้ง และต้นทุนคงที่ซึ่งได้แก่ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ในการทำดอกแห้ง ซึ่งต้นทุนในการผลิตดอกแห้งคิดเป็นจำนวนเงินต่อไร่ และอัตราร้อยละของต้นทุนรวมในการทำไร่เพื่อผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งดังนี้

	<u>ต้นทุนในการทำไร่</u>		<u>ต้นทุนในการผลิตดอกแห้ง</u>		<u>ต้นทุนรวม</u>	
	<u>บาท</u>	<u>ร้อยละ</u>	<u>บาท</u>	<u>ร้อยละ</u>	<u>บาท</u>	<u>ร้อยละ</u>
	<u>ต่อไร่</u>		<u>ต่อไร่</u>		<u>ต่อไร่</u>	
ปี 2526	4,335.75	72.41	1,652.20	27.59	5,987.95	100.00
ปี 2528	5,594.81	71.56	2,223.91	28.44	7,818.72	100.00
เฉลี่ย	5,030.19	71.88	1,967.53	28.12	6,997.72	100.00

ตารางที่ 4.21 ต้นทุนต่อไร่เปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกสดกับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่าย ปี 2526 แสดงเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนรวม (บาท)

หน่วย : บาท

รายการ	เกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกสด						เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่าย ②		ต้นทุนสูงกว่า (ต่ำกว่า) ② - ①	
	จังหวัดเชียงใหม่		จังหวัดสระบุรี		เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี ①		เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม
	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม				
ต้นทุนผันแปร	2,241.11	3,479.45	2,437.61	4,678.70	2,204.90	3,558.09	2,290.84	3,926.73	85.94	368.64
1. ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว	686.11	1,924.45	893.81	3,134.90	656.70	2,009.89	545.92	2,181.18	(110.78)	171.29
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	306.67	1,275.57	482.91	2,167.27	305.50	1,351.22	313.92	1,511.83	8.42	160.61
- ดางคันเดิมทิ้ง เตรียมดิน	70.00	270.00	138.18	617.09	82.64	352.75	65.75	320.85	(16.89)	(31.90)
- เพาะกล้า	26.11	96.67	44.73	222.18	29.67	132.09	27.59	132.53	(2.08)	0.44
- ปลูก ปลูกซ่อม	33.33	130.00	54.18	250.18	36.04	158.12	33.68	161.75	(2.36)	3.63
- ทำไร่	16.67	105.56	24.36	89.45	14.73	73.85	16.21	83.41	1.48	9.56
- คายหญ้า พรวนดิน	47.78	205.56	68.73	301.09	42.86	193.41	64.25	286.41	21.39	93.00
- ใส่ปุ๋ย	40.56	174.45	66.55	300.37	38.68	177.14	59.20	278.14	20.52	101.00
- ให้น้ำ	36.11	163.33	45.45	211.63	31.87	149.01	28.85	145.36	(3.02)	(3.65)
- ทำไม้ค้ำยัน	36.11	130.00	40.73	175.28	29.01	113.85	18.39	103.38	(10.62)	(10.47)
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต	379.44	648.88	410.90	967.63	351.20	658.67	231.37	669.35	(119.83)	10.68
- เก็บคอกเก็บชวย	97.22	366.66	178.18	734.91	98.90	406.37	120.80	558.78	21.90	152.41
- ค่าขนส่ง	282.22	282.22	232.72	232.72	252.30	252.30	110.57	110.57	(141.73)	(141.73)
2. ค่าวัสดุการเกษตร	1,096.12	1,096.12	958.63	958.63	1,013.00	1,013.00	1,053.39	1,053.39	40.39	40.39
- ค่าปุ๋ย	857.23	857.23	738.92	738.92	785.71	785.71	913.51	913.51	127.80	127.80
- ค่ายารฆ่าแมลง	232.22	232.22	206.55	206.55	216.70	216.70	134.94	134.94	(81.76)	(81.76)
- ค่าวัสดุอื่น	6.67	6.67	13.16	13.16	10.59	10.59	4.94	4.94	(5.65)	(5.65)
3. ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	458.88	458.88	585.17	585.17	535.20	535.20	692.16	692.16	156.96	156.96
- อุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	425.55	425.55	482.62	482.62	460.04	460.04	648.25	648.25	188.21	188.21
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	33.33	33.33	102.55	102.55	75.16	75.16	43.91	43.91	(31.25)	(31.25)
ต้นทุนคงที่	170.90	480.05	172.27	429.56	172.87	438.55	166.33	409.02	(6.54)	(29.53)
- ค่าใช้ที่ดิน	170.09	427.27	172.27	374.48	171.87	384.16	166.33	339.04	(6.54)	(45.12)
- ค่าเสื่อมราคา	-	52.78	-	55.08	-	54.39	-	69.98	0.00	-
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	2,412.01	3,959.50	2,609.88	5,108.26	2,377.77	3,996.64	2,457.17	4,335.75	79.40	339.11
ผลผลิตคอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)		783.33		853.09		825.49		532.64		(292.85)
ต้นทุนทั้งหมดคอกสดหนึ่งกิโลกรัม	3.08	5.05	3.06	5.99	2.88	4.84	4.61	8.14	1.73	3.30

ตารางที่ 4.22 ต้นทุนต่อไร่เปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกสดกับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่าย ปี 2528 แสดงเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนรวม (บาท)

หน่วย : บาท

รายการ	เกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกสด						เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่าย ②		ต้นทุนสูงกว่า (ต่ำกว่า) ② - ①	
	จังหวัดเชียงใหม่		จังหวัดสระบุรี		เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี ①		เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม
	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม				
ต้นทุนผันแปร	3,675.41	5,130.90	2,883.11	4,289.17	3,155.13	4,854.68	2,814.84	5,185.79	(340.29)	331.11
1. ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว	852.27	2,307.76	532.54	1,938.60	696.53	2,396.08	439.95	2,810.90	(256.58)	414.82
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	299.37	1,390.99	202.94	1,237.24	293.08	1,566.01	240.31	1,974.31	(52.77)	408.30
- ดำคัน/คิมทัง/เตรียมดิน	76.13	310.97	59.80	349.02	83.16	430.08	52.73	404.30	(30.43)	(25.78)
- เพาะกล้า	21.94	96.78	18.43	122.16	24.51	149.92	21.76	168.13	(2.75)	18.21
- ปลูก/ปลูกซ่อม	40.00	153.55	21.76	132.54	32.78	167.22	24.75	217.72	(8.03)	50.50
- ทำไร่	27.10	145.81	13.33	55.09	21.05	85.26	17.18	122.34	(3.87)	37.08
- คายหญ้า/พรวนดิน	32.26	189.68	28.24	183.53	38.20	217.75	41.98	335.33	3.78	117.58
- ใส่ปุ๋ย	41.29	196.13	24.12	170.98	37.14	215.03	44.04	360.19	6.90	145.16
- ให้น้ำ	34.84	181.94	19.22	120.00	29.62	164.21	21.76	199.40	(7.86)	35.19
- ทำไม้ค้ำยัน	25.81	116.13	18.04	103.92	26.62	136.54	16.11	166.90	(10.51)	30.36
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต	552.90	916.77	329.60	701.36	403.45	830.07	199.64	836.59	(203.81)	6.52
- เก็บคอก/เก็บขวย	100.65	464.52	82.55	454.31	108.57	535.19	84.04	720.99	(24.53)	185.80
- ค่าขนส่ง	452.25	452.25	247.05	247.05	294.88	294.88	115.60	115.60	(179.28)	(179.28)
2. ค่าวัสดุการเกษตร	1,816.30	1,816.30	1,529.20	1,529.20	1,593.99	1,593.99	1,506.68	1,506.68	87.31	87.31
- ค่าปุ๋ย	1,257.43	1,257.43	1,134.27	1,134.27	1,162.98	1,162.98	1,176.20	1,176.20	13.22	13.22
- ค่ายาฆ่าแมลง	549.67	549.67	388.66	388.66	426.20	426.20	323.58	323.58	(102.62)	(102.62)
- ค่าวัสดุอื่น	9.20	9.20	6.27	6.27	4.81	4.81	6.90	6.90	2.09	2.09
3. ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	1,006.84	1,006.84	821.37	821.37	864.61	864.61	868.21	868.21	3.60	3.60
- อุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	955.23	955.23	734.31	734.31	785.81	785.81	809.52	809.52	23.71	23.71
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	51.61	51.61	87.06	87.06	78.80	78.80	58.69	58.69	(20.11)	(20.11)
ต้นทุนคงที่	170.90	480.05	172.27	429.56	172.87	438.55	166.33	409.02	(6.54)	(29.53)
- ค่าใช้ที่ดิน	170.90	427.27	172.27	374.48	172.87	384.16	166.33	339.04	(6.54)	(45.12)
- ค่าเสื่อมราคา	-	52.78	-	55.08	-	54.39	-	69.98	0.00	15.59
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	3,846.31	5,610.95	3,055.38	4,718.73	3,328.00	5,293.23	2,981.17	5,594.81	(346.83)	301.58
ผลผลิตคอกสดต่อไร่ (กิโลกรัม)		325.80		898.82		881.80		587.73		(294.07)
ต้นทุนที่รวมคอกสดหนึ่งกิโลกรัม	4.66	6.79	3.40	5.25	3.77	6.00	5.07	9.52	(1.30)	(3.52)

ตารางที่ 4.23 ต้นทุนต่อไร่เปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกสกับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่ายเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 แสดงเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนรวม (บาท)

หน่วย : บาท

รายการ	เกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกส						เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่าย ②		ต้นทุนสูงกว่า (ต่ำกว่า) ② - ①	
	จังหวัดเชียงใหม่		จังหวัดสระบุรี		เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี ①		เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม
	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม				
ต้นทุนผันแปร	3,075.65	4,414.46	2,727.05	4,425.64	2,769.11	4,327.94	2,579.86	4,621.17	(189.25)	293.23
1. ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว	763.00	2,101.81	659.11	2,357.70	680.37	2,239.20	487.19	2,528.50	(193.18)	289.30
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	303.29	1,328.97	301.02	1,563.05	298.14	1,478.76	273.31	1,766.90	(24.83)	288.14
- ถางดินเค็มทิ้ง เตรียมดิน	72.84	288.96	87.26	442.93	82.95	398.66	58.57	366.88	(24.38)	(31.78)
- เพาะกล้า	24.18	96.72	27.64	157.19	26.61	142.68	24.37	152.16	(2.24)	9.48
- ปลูก ปลูกซ่อม	36.42	140.90	33.12	173.76	34.11	163.93	28.75	192.06	(5.36)	28.69
- ทำไร่	21.49	124.18	17.20	67.14	18.48	80.62	16.74	104.87	(1.74)	24.25
- คายหญ้า พรุนดิน	40.60	198.21	42.42	224.71	40.09	207.86	51.97	313.39	11.88	105.53
- ใส่ปุ๋ย	40.90	184.48	38.98	216.30	37.77	199.65	50.84	323.40	13.07	123.75
- ให้น้ำ	35.52	171.94	28.41	152.10	30.54	158.04	24.94	175.17	(5.60)	17.13
- ทำไม้ค้ำยัน	31.34	123.58	25.99	128.92	27.59	127.32	17.13	138.41	(10.46)	11.09
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต	459.71	772.84	358.09	794.65	382.23	760.44	213.88	761.60	(168.35)	1.16
- เก็บคอกเก็บขี้	98.81	411.94	116.05	552.61	104.64	482.85	100.53	648.25	(4.11)	165.40
- ค่าขนส่ง	360.90	360.90	242.04	242.04	277.59	277.59	113.35	113.35	(164.24)	(164.24)
2. ค่าวัสดุการเกษตร	1,429.33	1,429.33	1,329.32	1,329.32	1,357.96	1,357.96	1,303.40	1,303.40	(54.56)	(54.56)
- ค่าปุ๋ย	1,042.39	1,042.39	995.76	995.76	1,009.71	1,009.71	1,058.39	1,058.39	48.68	48.68
- ค่ายาฆ่าแมลง	379.10	379.10	324.87	324.87	341.09	341.09	238.99	238.99	(102.10)	(102.10)
- ค่าวัสดุอื่น	7.84	7.84	8.69	8.69	7.16	7.16	6.02	6.02	(1.14)	(1.14)
3. ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	883.32	883.32	738.62	738.62	730.78	730.78	789.27	789.27	58.49	58.49
- อุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	670.63	670.63	646.14	646.14	653.46	653.46	737.21	737.21	83.75	83.75
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	41.79	41.79	92.48	92.48	77.32	77.32	52.06	52.06	(25.26)	(25.26)
ต้นทุนคงที่	170.90	480.05	172.27	429.56	172.87	438.55	166.33	409.02	(6.54)	(29.53)
- ค่าใช้ที่ดิน	170.90	427.27	172.27	374.48	172.87	384.16	166.33	339.04	(6.54)	(45.12)
- ค่าเสื่อมราคา	-	52.78	-	55.08	-	54.39	-	69.98	0.00	15.59
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	3,246.55	4,894.51	2,899.32	4,855.20	2,941.98	4,766.49	2,746.19	5,030.19	(195.79)	263.70
ผลผลิตคอกสต่อไร่ (กิโลกรัม)		802.99		882.80		858.93		563.03		(295.90)
ต้นทุนทั้งหมดต่อคอกสหนึ่งกิโลกรัม	4.04	6.09	3.28	5.50	3.43	5.59	4.88	8.93	(1.45)	(3.34)

ตารางที่ 4.24 ต้นทุนต่อไร่เปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกสดกับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่ายคอกเป็นอัตราร้อยละต่อต้นทุนรวมเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 (แสดงเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสดและ ต้นทุนรวม)

รายการ	เกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกสด						เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่าย ②		ร้อยละ	
	จังหวัดเชียงใหม่		จังหวัดสระบุรี		เฉลี่ยจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี ①				ต้นทุนสูงกว่า (ต่ำกว่า) ② - ①	
	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม	เป็นเงินสด	ต้นทุนรวม
ต้นทุนผันแปร	62.84	90.19	56.17	91.15	58.10	90.80	51.29	91.87	(6.81)	1.07
1. ค่าแรงงานเตรียมดินจนถึงเก็บเกี่ยว	15.59	42.94	13.58	48.56	14.27	46.98	9.69	50.27	(4.58)	3.29
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	6.20	27.16	6.20	32.19	6.25	31.02	5.43	35.12	(0.82)	4.10
- ถางดินเค็มทิ้ง เตรียมดิน	1.49	5.90	1.80	9.13	1.74	8.36	1.16	7.29	(0.58)	(1.07)
- เพาะกล้า	0.49	1.97	0.57	3.24	0.56	3.00	0.48	3.02	(0.08)	0.03
- ปลูก ปลูกซ่อม	0.74	2.87	0.68	3.58	0.72	3.44	0.57	3.83	(0.15)	0.39
- ทำไร่	0.44	2.54	0.35	1.38	0.39	1.69	0.33	2.08	(0.06)	0.39
- คายหญ้า พรวนดิน	0.83	4.05	0.87	4.62	0.84	4.36	1.03	6.23	0.19	1.87
- ใส่ปุ๋ย	0.84	3.77	0.80	4.45	0.79	4.19	1.01	6.43	0.22	2.24
- ให้น้ำ	0.73	3.52	0.59	3.14	0.64	3.31	0.50	3.49	(0.14)	0.17
- ทำไม้ค้ำยัน	0.64	2.52	0.54	2.66	0.58	2.67	0.34	2.75	(0.24)	0.08
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต	9.39	15.79	7.38	16.37	8.02	15.95	4.25	15.14	(3.77)	(0.81)
- เก็บคอกเก็บช่วย	2.02	8.42	2.39	11.38	2.20	10.13	2.00	12.89	(0.20)	2.76
- ค้ำขนส่ง	7.37	7.37	4.99	4.99	5.82	5.82	2.25	2.25	(3.57)	(3.57)
2. ค่าวัสดุการเกษตร	29.20	29.20	27.38	27.38	28.49	28.49	25.91	25.91	(2.58)	(2.58)
- ค่าปุ๋ย	21.30	21.30	20.51	20.51	21.18	21.18	21.04	21.04	(0.14)	(0.14)
- ค่ายาฆ่าแมลง	7.75	7.75	6.69	6.69	7.16	7.16	4.75	4.75	(2.41)	(2.40)
- ค่าวัสดุอื่น	0.16	0.16	0.18	0.18	0.15	0.15	0.12	0.12	(0.03)	(0.03)
3. ค่าอุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	18.05	18.05	15.21	15.21	15.33	15.33	15.69	15.69	0.36	0.36
- อุปกรณ์และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	13.70	13.70	13.31	13.31	13.71	13.71	14.66	14.66	0.95	0.95
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.85	0.85	1.90	1.90	1.62	1.62	1.03	1.03	(0.59)	(0.59)
ต้นทุนคงที่	3.49	9.81	3.55	8.85	3.63	9.20	3.31	8.13	(0.32)	(1.07)
- ค่าใช้ที่ดิน	3.49	8.73	3.55	7.71	3.63	8.06	3.31	6.74	(0.32)	(1.32)
- ค่าเสื่อมราคา	0.00	1.08	0.00	1.13	0.00	1.14	0.00	1.39	0.00	0.25
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	66.30	100.00	59.72	100.00	61.72	100.00	54.59	100.00	(7.13)	0.00

ค่าเสียโอกาสในการลงทุนทำไร่แก้งสวญเพื่อผลิตดอกแก้งสวญแห้ง คิดในกรณีที่เกษตรกรมีเงินทุน ซึ่งถ้านำไปฝากธนาคารก็จะได้ผลประโยชน์จากดอกเบี้ยเงินฝาก ดังนั้นในการที่เกษตรกรนำเงินมาลงทุนทำไร่แก้งสวญจึงเสียโอกาสที่จะได้รับดอกเบี้ยไป จึงนำอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวมาคำนวณเป็นค่าเสียโอกาส เป็นต้นทุนคงแสดงในตารางที่ 4.25-4.26

วิธีคำนวณอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 ทำโดยนำอัตราดอกเบี้ยที่คงที่อยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งคูณด้วยระยะเวลาที่อัตราดอกเบี้ยนั้นคงอยู่ นำผลรวมทั้งปีมาเฉลี่ยเป็นอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยทั้งปี²⁹ เพื่อนำมาคำนวณต้นทุนรวมในการทำไร่แก้งสวญเพื่อผลิตดอกแก้งสวญดังนี้

<u>วันที่ประกาศเปลี่ยนแปลง</u> <u>อัตราดอกเบี้ย</u>	<u>อัตราดอกเบี้ย</u> <u>ที่ประกาศ</u> (%)	<u>ระยะเวลาที่</u> <u>อัตราดอกเบี้ยคงอยู่</u> (เดือน)	<u>ผลคูณอัตราดอกเบี้ย</u> <u>ที่ประกาศ × ระยะเวลา</u> <u>ที่อัตราดอกเบี้ยคงอยู่</u>
<u>ปี 2526</u>			
1 มกราคม	11.0	1	11.0
1 กุมภาพันธ์	11.5	3	34.5
1 พฤษภาคม	10.5	4	42.0
8 กันยายน	11.5	3	34.5
1 ธันวาคม	12.5	1	12.5
		<u>12</u>	<u>134.5</u>
อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยปี 2526 (134.5 ทหาร 12) = 11.2%			
<u>ปี 2528</u>			
24 มกราคม	12.5	8	100.0
2 สิงหาคม	11.0	4	44.0
		<u>12</u>	<u>144.0</u>
อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยปี 2528 (144.0 ทหาร 12) = 12.0%			
อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยปี 2526 และ 2528 (278.50 ทหาร 24) = 11.60%			

²⁹สรุปการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำประเภท 12 เดือน, ธนาคารกสิกรไทย
สำนักงานใหญ่ : ไม่ปรากฏเลขหน้า

ตารางที่ 4.25 เปรียบเทียบต้นทุนในการผลิตคอกไก่ชวยแห้งต่อไร่ไม่รวมค่าเสียโอกาส

	ปี 2526		ปี 2528		เฉลี่ยปี 2526 และ 2528		เฉลี่ยปี 2526 และ 2528 เป็นอัตราร้อยละ	
	ต้นทุนที่เป็นเงินสด (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนที่เป็นเงินสด (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนที่เป็นเงินสด (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนที่เป็นเงินสด (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)
ต้นทุนในการทำไร่จนกระทั่งเก็บคอกสด	2,457.17	4,335.75	2,981.17	5,594.81	2,746.19	5,030.19	85.89	71.88
ต้นทุนสิ้นแปร	2,290.84	3,926.73	2,814.84	5,185.79	2,579.86	4,621.17	80.69	66.04
ต้นทุนคงที่	166.33	409.02	166.33	409.02	166.33	409.02	5.20	5.85
ต้นทุนผันแปรในการผลิตคอกไก่ชวยแห้ง	414.78	1,242.04	480.89	1,813.75	451.25	1,557.37	14.11	22.26
1. ค่าแรงงานในการผลิตคอกไก่ชวยแห้ง	225.07	1,052.33	178.00	1,510.86	199.11	1,305.23	6.23	18.65
คัดเลือกคอก ผึ่งให้แห้งและนึ่งคอก	103.68	466.14	75.89	637.01	88.35	560.38	2.76	8.01
ตากคอกที่นึ่งแล้วให้แห้ง อบคอกให้แห้ง	58.05	282.14	45.51	400.56	51.13	347.45	1.60	4.97
คัดเลือกขนาดของคอกแห้ง	28.28	141.73	31.10	263.51	29.84	208.90	0.93	2.99
บรรจุคอกแห้งใส่ถุงพลาสติก	24.02	117.35	25.50	204.17	24.84	165.24	0.78	2.36
อัดแห้งคอกแห้ง	6.67	29.66	0.00	5.61	2.99	16.39	0.09	0.23
บรรจุแข็ง	4.37	15.31	0.00	0.00	1.96	6.87	0.06	0.10
2. ค่าวัสดุในการทำคอกแห้งและบรรจุคอกแห้ง	90.17	90.17	184.01	184.01	141.93	141.93	4.44	2.03
ค่ากระดาษ	12.13	12.13	0.79	0.79	5.87	5.87	0.18	0.08
ค่าถุงพลาสติก	72.41	72.41	170.04	170.04	126.26	126.26	3.95	1.80
ค่าเชือก	1.72	1.72	3.83	3.83	2.89	2.89	0.09	0.04
ค่านั่งสติก	3.91	3.91	9.35	9.35	6.91	6.91	0.22	0.10
3. ค่าอุปกรณ์ในการทำแห้ง	99.54	99.54	118.88	118.88	110.21	110.21	3.45	1.57
เครื่องอัดแห้ง	13.56	13.56	18.50	18.50	16.29	16.29	0.51	0.23
ที่เขี่ยปากถุง	8.51	8.51	15.33	15.33	12.27	12.27	0.38	0.18
อื่น ๆ (รวมค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ทำแห้งด้วย)	77.47	77.47	85.05	85.05	81.65	81.65	2.55	1.17
ต้นทุนคงที่	-	410.16	-	410.16	-	410.16	-	5.86
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทำแห้ง	-	410.16	-	410.16	-	410.16	-	5.86
ต้นทุนในการทำแห้งทั้งหมดต่อไร่	414.78	1,652.20	480.89	2,223.91	451.25	1,967.53	14.11	28.12
ต้นทุนรวม	2,871.95	5,987.95	3,462.06	7,818.72	3,197.44	6,997.72	100.00	100.00
ผลผลิตคอกแห้งต่อไร่ (กิโลกรัม)		76.09		83.96		80.43		-
ต้นทุนต่อคอกแห้ง 1 กิโลกรัม	37.74	78.69	41.23	93.11	39.75	87.00		

ตารางที่ 4.26 เปรียบเทียบต้นทุนต่อไร่ในการทำไร่เพื่อผลิตคอกกึ่งช่วยแห้งรวมค่าเสียโอกาส

	ปี 2526		ปี 2528		เฉลี่ยปี 2526 และ 2528		เฉลี่ยปี 2526 และ 2528 เป็นอัตราร้อยละ	
	ต้นทุนที่เป็นเงินสด (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนที่เป็นเงินสด (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนที่เป็นเงินสด (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนที่เป็นเงินสด (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)
ต้นทุนในการทำไร่จนกระทั่งเก็บคอกสด	2,457.17	4,335.75	2,981.17	5,594.81	2,746.19	5,030.19	76.96	64.41
ต้นทุนผันแปร	2,290.84	3,926.73	2,814.84	5,185.79	2,579.86	4,621.17	72.30	59.17
ต้นทุนคงที่	166.33	409.02	166.33	409.02	166.33	409.02	4.66	5.24
ต้นทุนผันแปรในการผลิตคอกกึ่งช่วยแห้ง	414.78	1,242.04	480.89	1,813.75	451.25	1,557.37	12.65	19.94
1. ค่าแรงงานในการผลิตคอกกึ่งช่วยแห้ง	225.07	1,052.33	178.00	1,510.86	199.11	1,305.23	5.58	16.71
คัดเลือกคอก ผึ่งให้แห้งและนึ่งคอก	103.68	466.14	75.89	637.01	88.35	560.38	2.48	7.81
ตากคอกที่นึ่งแล้วให้แห้ง อบคอกให้แห้ง	58.05	282.14	45.51	400.56	51.13	347.45	1.43	4.45
คัดเลือกขนาดของคอกแห้ง	28.28	141.73	31.10	263.51	29.84	208.90	0.84	2.67
บรรจุคอกแห้งใส่ถุงพลาสติก	24.02	117.35	25.50	204.17	24.84	165.24	0.70	2.12
อัดแห้งคอกแห้ง	6.67	29.66	0.00	5.61	2.99	16.39	0.08	0.21
บรรจุแข็ง	4.37	15.31	0.00	0.00	1.96	6.87	0.05	0.09
2. ค่าวัสดุในการทำคอกแห้งและบรรจุคอกแห้ง	90.17	90.17	184.01	184.01	141.93	141.93	3.98	1.82
ค่ากระดาษ	12.13	12.13	0.79	0.79	5.87	5.87	0.16	0.08
ค่าถุงพลาสติก	72.41	72.41	170.04	170.04	126.26	126.26	3.54	1.62
ค่าเชือก	1.72	1.72	3.83	3.83	2.89	2.89	0.08	0.04
ค่าน้ำมัน	3.91	3.91	9.35	9.35	6.91	6.91	0.19	0.09
3. ค่าอุปกรณ์ในการทำแห้ง	99.54	99.54	118.88	118.88	110.21	110.21	3.09	1.41
เครื่องอัดแห้ง	13.56	13.56	18.50	18.50	16.29	16.29	0.46	0.21
ที่เย็บปากถุง	8.51	8.51	15.33	15.33	12.27	12.27	0.34	0.16
อื่น ๆ (รวมค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ทำแห้งด้วย)	77.47	77.47	85.05	85.05	81.65	81.65	2.29	1.05
ต้นทุนคงที่	-	408.28	-	408.28	-	410.16	-	5.25
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทำแห้ง	-	408.28	-	408.28	-	410.16	-	5.25
ต้นทุนในการทำแห้งทั้งหมดต่อไร่	414.78	1,650.32	480.89	2,222.03	451.25	1,967.53	0.00	5.25
ต้นทุนรวม (ไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน)	2,871.95	5,987.95	3,462.06	7,818.72	3,197.44	6,997.72	12.65	25.19
ค่าเสียโอกาส (%)	11.2%	11.2%	12.0%	12.0%	11.60%	11.60%	89.61	89.61
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน (บาท)	321.66	670.65	415.45	938.25	370.90	811.74	10.39	10.39
ต้นทุนรวม (รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน)	3,193.61	6,658.60	3,877.51	8,756.97	3,568.34	7,809.46	100.00	100.00
ผลผลิตคอกแห้งต่อไร่ (กิโลกรัม)		76.09		83.96		80.43		
ต้นทุนต่อคอกแห้ง 1 กิโลกรัม		87.51		104.30		97.10		

ลักษณะรายได้จากการทำไร่เห็กฮวย

จากการสัมภาษณ์เกษตรกร เขตอำเภอสะเมิง และอำเภอสันป่าตอง จังหวัด เชียงใหม่ รวมทั้งเกษตรกรในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี สรุปรายได้ที่ได้จากการทำ ไร่เห็กฮวยระหว่างปี 2526 และ 2528 เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลิตผลได้ใน 2 รูปแบบคือ

1. จำหน่ายในรูปดอกสด เพื่อให้พ่อค้าหรือโรงงานแปรรูป หรือหน่วยงานราชการ ที่เข้าไปส่งเสริมการปลูก นำไปผ่านขบวนการทำแห้งอีกทอดหนึ่งเพื่อจำหน่าย
2. เกษตรกรเก็บดอกสดแล้วนำไปทำแห้ง บรรจุจำหน่ายในรูปดอกเห็กฮวยแห้ง โดยเกษตรกรจะเก็บดอกสดมาผ่านขบวนการทำแห้ง และบรรจุดอกเห็กฮวยแห้ง จัดจำหน่าย โดยตรงไปยังผู้บริโภคหรือขายให้แก่พ่อค้าส่งที่เข้าไปรับซื้อผลผลิตโดยตรง

จากการสำรวจเกษตรกรในอำเภอมวกเหล็กพบว่าได้จำหน่ายเห็กฮวยในรูปดอกสด เกือบทุกรายป้อนให้แก่โรงงานซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่ปลูก สำหรับเกษตรกรในเขตอำเภอสะเมิงและสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีทั้งที่จำหน่ายเป็นดอกสดให้แก่พ่อค้าหรือเกษตรกรด้วยกันที่มีเตาอบหรือหน่วยงานราชการที่เข้าไปส่งเสริมการปลูก และเกษตรกรที่นำดอกสดมาผ่านขบวนการทำแห้งบรรจุจำหน่ายในรูปดอกแห้งตามกลุ่มของเกษตรกรที่แบ่งไว้ตอนต้นบทที่ 4 หน้า 57 ลักษณะการบรรจุผลิตภัณ์ส่วนใหญ่สามารถแยกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ขายเหมาบรรจุเชิง โดยบรรจุดอกแห้ง ซึ่งเป็นกิโลกรัม
2. นำดอกแห้งมาอัดเป็นแท่ง โดยนำดอกแห้งมาเข้าเครื่องอัดแท่ง อัดเป็นแท่งขนาดน้ำหนัก ครึ่งกิโลกรัม หรือหนึ่งกิโลกรัม แล้วนับจำนวนแท่งขาย
3. บรรจุถุงพลาสติก มีขนาดบรรจุต่างกันไป แล้วแต่ความต้องการของพ่อค้าผู้ซื้อที่กำหนดให้เกษตรกรบรรจุเพื่อจำหน่ายกับตน เช่น 25 กรัม 50 กรัม 100 กรัม หรือ 500 กรัม เป็นต้น

สำหรับดอกสดมีวิธีการจำหน่ายเพียงวิธีเดียวคือ ซึ่งเป็นกิโลกรัม โดยนำดอกสดบรรจุ กระดัง หรือเชิง ไปซึ่งขายให้แก่ผู้ซื้อวันต่อวันหลังจากที่เก็บดอกสดได้หรือในวันรุ่งขึ้น

รายได้จากการจำหน่ายดอกเก๊กฮวย

รายได้จากการจำหน่ายดอกเก๊กฮวยทั้งดอกสดและดอกแห้ง จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตามจำนวนรายและพื้นที่ในการทำไร่ หน้า 58 สามารถแยกรายได้เป็น รายได้จากปี 2526 ปี 2528 และนำรายได้ทั้ง 2 ปี มาเฉลี่ย จากการสำรวจสรุปดังตารางที่ 4.27 และ 4.28 ซึ่งแยกเป็น

รายได้ในปี 2526 เกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายเฉลี่ย 13 ราย มีรายได้เฉลี่ย 13,796.48 บาทต่อไร่ โดยมีราคาจำหน่ายดอกสดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 16.71 บาท สำหรับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย 19 ราย มีรายได้เฉลี่ย 12,562.64 บาทต่อไร่ โดยจำหน่ายดอกแห้งได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 165.10 บาท

รายได้ในปี 2527 เป็นปีที่เก๊กฮวยมีโรคระบาด แมลงศัตรูพืชรบกวนทำให้ผลผลิตเสียหายเป็นจำนวนมากจึงไม่แสดงรายได้ในปีนี้

รายได้ในปี 2528 มีเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกจำหน่าย 18 ราย มีรายได้เฉลี่ยไร่ละ 17,429.77 บาท โดยจำหน่ายดอกสดได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 19.76 บาท สำหรับเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายมี 23 ราย มีรายได้เฉลี่ย 15,936.07 บาทต่อไร่ โดยสามารถจำหน่ายดอกแห้งได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 189.80 บาท

เมื่อนำรายได้เฉลี่ยในปี 2526 และปี 2528 มาถัวเฉลี่ย

ปรากฏว่าเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายมีรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 15,953.75 ในขณะที่เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำนวนมีรายได้เฉลี่ยไร่ 14,423.25 บาท เนื่องจากเกษตรกรที่ปลูกเพื่อจำหน่ายดอกสด ในเขตอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี สามารถสร้างผลผลิตได้สูงกว่าเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งส่วนใหญ่ขาดการดูแลเอาใจใส่ต้นเก๊กฮวยจึงมีผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่า

ตารางที่ 4.27 เปรียบเทียบราคาจำหน่ายต่ำสุดและสูงสุดต่อกิโลกรัมของดอกเก๊กฮวยสด และ ดอกเก๊กฮวยแห้งของเกษตรกร

หน่วย : บาท

	<u>ราคาจำหน่ายดอกสด</u>	<u>ราคาจำหน่ายดอกแห้ง</u>
<u>คุณภาพดี</u>		
ปี 2526	15-20	155-200
ปี 2528	14-22	160-220
<u>คุณภาพปานกลาง</u>		
ปี 2526	14-15	140-170
ปี 2528	15	165
<u>คุณภาพไม่ดี</u>		
(มีเฉพาะในปี 2527 ผลผลิตเสียหายเป็นจำนวนมากซึ่งไม่นำข้อมูลมาแสดง ณ ที่นี้)		

ตารางที่ 4.28 เปรียบเทียบปริมาณ ราคาจำหน่ายและรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตคอกไก่ช่วยสัดกับคอกไก่ช่วยแห่ง ปี 2526 ปี 2528 และเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

	ปริมาณผลผลิตที่เก็บได้ (กิโลกรัม)				ราคาจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)*				รายได้จากผลผลิต (บาท/ไร่)			
	เกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกสัด			เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่าย	เกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกสัด			เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่าย	เกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายคอกสัด			เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตคอกแห้งจำหน่าย
	จังหวัดเชียงใหม่	จังหวัดสระบุรี	เฉลี่ย		จังหวัดเชียงใหม่	จังหวัดสระบุรี	เฉลี่ย		จังหวัดเชียงใหม่	จังหวัดสระบุรี	เฉลี่ย	
คุณภาพดี												
ปี 2526	483.33	853.09	706.81	51.95	16.64	17.25	17.09	170.64	8,044.44	14,717.82	12,077.80	8,864.94
ปี 2528	825.81	820.39	821.65	80.97	19.27	20.37	20.12	190.72	15,916.13	16,713.33	16,527.51	15,442.61
เฉลี่ยปี 2526, 28	641.79	831.85	775.00	67.96	18.21	19.25	18.99	183.82	11,686.57	16,014.27	14,719.82	12,492.84
คุณภาพปานกลาง												
ปี 2526	300.00	-	118.68	24.14	14.48	-	14.48	153.17	4,344.44	-	1,718.68	3,697.70
ปี 2528	-	78.43	60.15	2.99	-	15.00	15.00	165.03	-	1,176.47	902.26	493.46
เฉลี่ยปี 2526, 28	161.19	50.96	83.93	12.47	14.48	15.00	14.70	154.75	2,334.33	764.33	1,233.93	1,930.41
คุณภาพไม่ดี	(มีเฉพาะในปี 2527 ซึ่งผลผลิตเสียหายเป็นจำนวนมากทำให้ได้ผลผลิตคุณภาพไม่ดีเป็นส่วนใหญ่)											
ปี 2526	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปี 2528	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เฉลี่ยปี 2526, 28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทุกคุณภาพ												
ปี 2526	783.33	853.09	825.49	76.09	15.82	17.25	16.71	165.10	12,388.88	14,717.81	13,796.48	12,562.64
ปี 2528	825.81	898.82	881.80	83.96	19.27	19.90	19.76	189.80	15,916.12	17,889.80	17,429.77	15,936.07
เฉลี่ยปี 2526, 28	802.99	882.80	858.93	80.43	17.46	19.01	18.57	179.32	14,020.90	16,778.60	15,953.75	14,423.25

*หมายเหตุ ราคาจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม) ได้จากการนำรายได้จากผลผลิต (บาท/ไร่) ๕ ปริมาณผลผลิตที่เก็บได้ (กิโลกรัม/ไร่)

การวิเคราะห์ความแตกต่างของรายได้จากการทำไร่เง็กฮวย

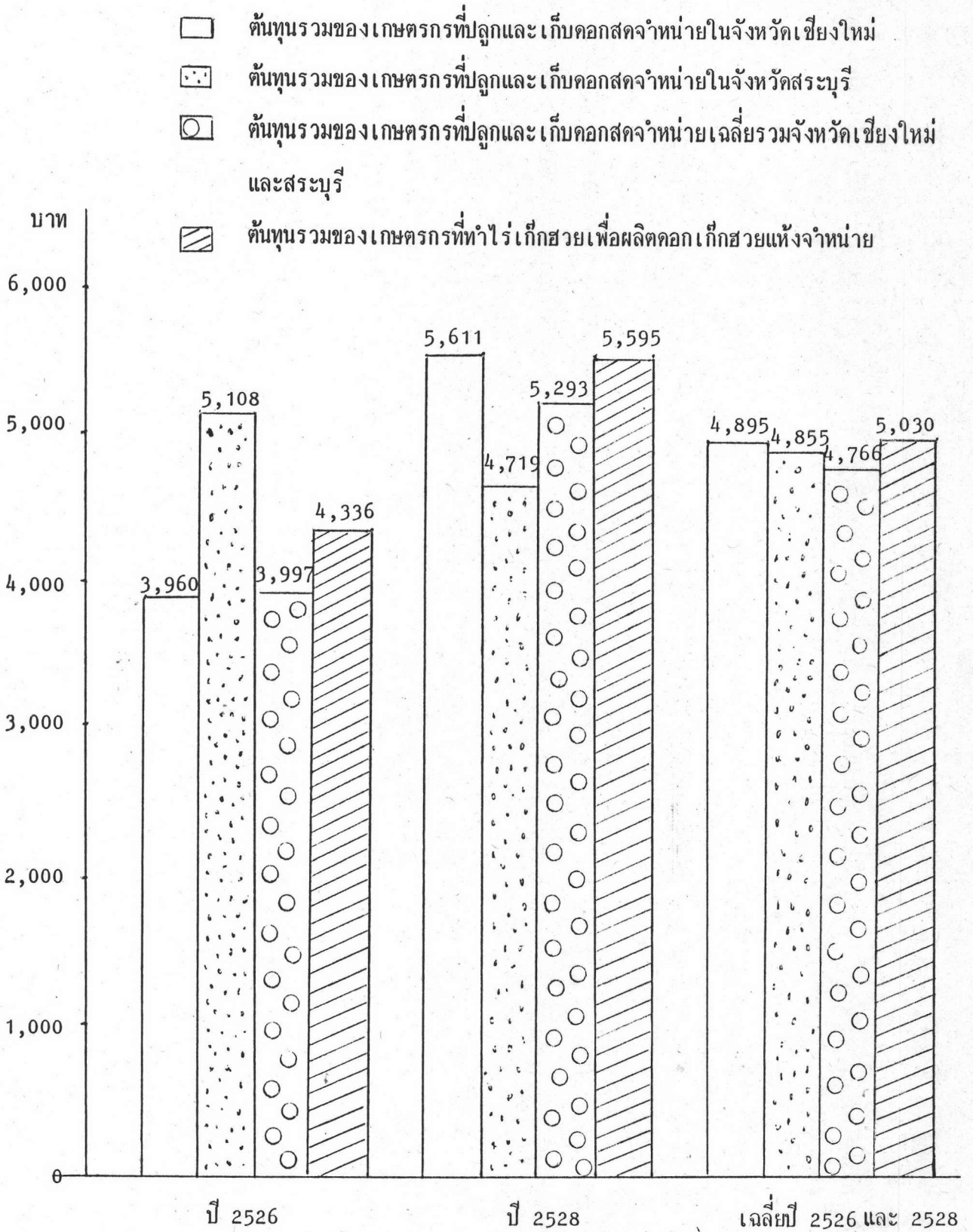
จากตารางที่ 4.28 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบรายได้จากการจำหน่ายดอกเง็กฮวยสดและดอกเง็กฮวยแห้งสรุปได้ดังนี้

ปริมาณผลผลิตที่เก็บได้ เกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่าย สามารถเก็บดอกสดได้สูงสุดในปี 2528 ได้ไร่ละ 821.65 กิโลกรัม ในขณะที่เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งสามารถผลิตดอกแห้งได้สูงสุดในปี 2528 เช่นเดียวกันในปริมาณไร่ละ 80.97 กิโลกรัม ซึ่งเมื่อใช้อัตราส่วนในการทำดอกแห้ง 7 : 1 ในการแปรสภาพดอกสดมาเปรียบเทียบจะเห็นว่าเกษตรกรที่ทำไร่เง็กฮวยเพื่อดอกแห้งจำหน่ายมีปริมาณผลผลิตต่ำกว่าเกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่าย ซึ่งเมื่อนำปริมาณผลผลิตในปี 2526 มาเทียบกันก็มีผลผลิตต่ำกว่าเช่นกัน

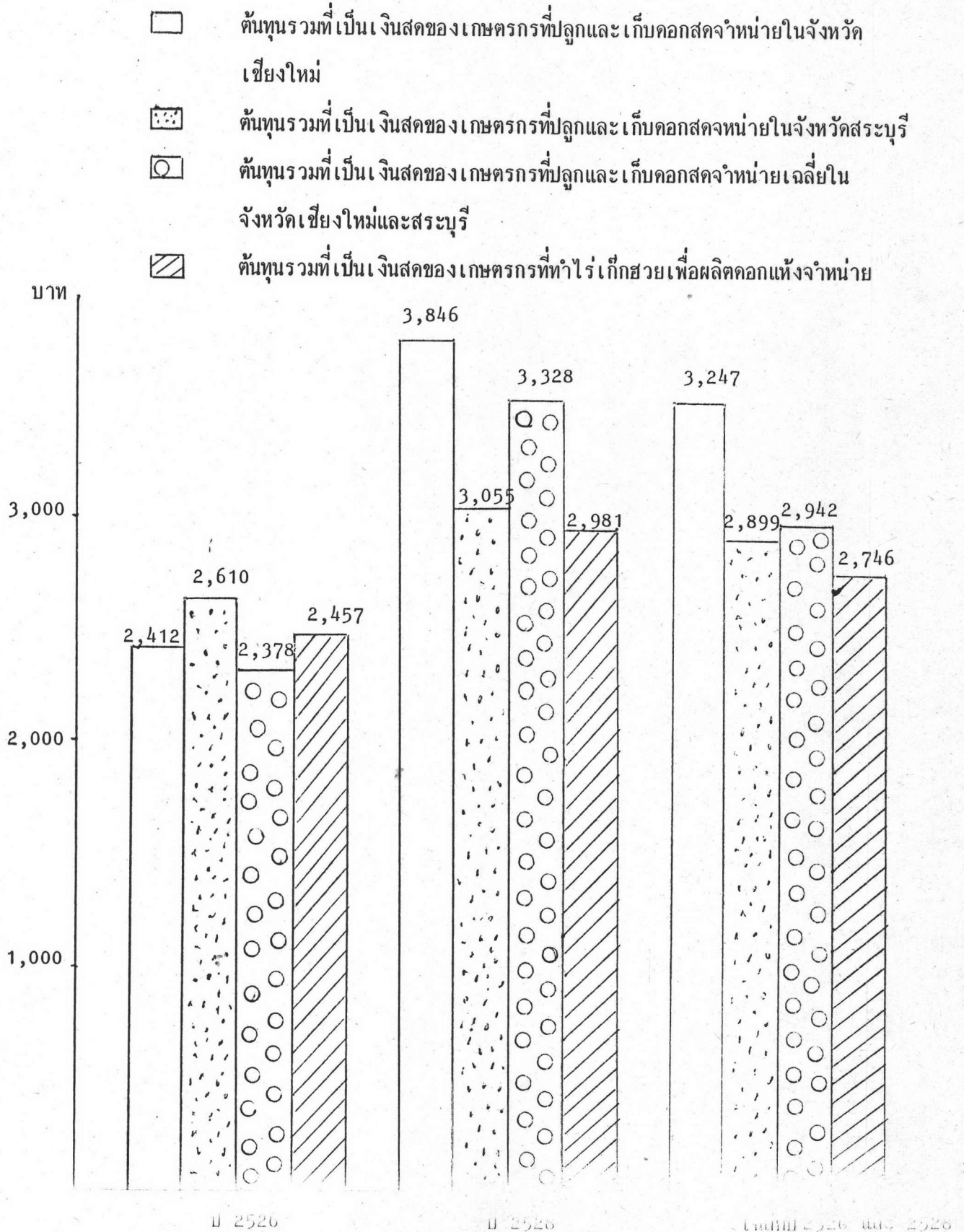
ราคาจำหน่ายเฉลี่ยต่อกิโลกรัม สูงสุดในปี 2528 เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายขายผลผลิตได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 189.80 บาท เนื่องจากมีผลผลิตที่มีคุณภาพดีสูงกว่าปี 2526 สำหรับเกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายดอกสดก็เช่นเดียวกัน สามารถจำหน่ายดอกสดได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 19.76 บาทในปี 2528 เนื่องจากอากาศในปี 2528 มีฤดูหนาวที่ยาวนานกว่าปี 2526 ทำให้ดอกเง็กฮวยออกงอกงามกว่า ประกอบกับเกษตรกรมีความชำนาญในการดูแลรักษาต้นเง็กฮวยมากขึ้น

รายได้ต่อไร่ เกษตรกรที่ปลูกและจำหน่ายดอกสดมีรายได้ต่อไร่ในปี 2528 สูงสุดเฉลี่ยไร่ละ 17,429.77 บาท สูงกว่ารายได้ต่อไร่ของเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายซึ่งมีรายได้เฉลี่ยไร่ละ 15,936.07 บาท เนื่องจากเกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่ายสูญเสียผลผลิตไปบางส่วน เนื่องจากไม่สามารถนำดอกสดผ่านขบวนการทำแห้งได้ทันและอีกส่วนหนึ่งดอกที่ทำแห้งแล้วไม่แห้งสนิท เกิดการขึ้นราหรือมีแมลงมารบกวนเนื่องจากไม่ได้บรรจุดอกแห้งให้สนิททันทีหลังจากทำดอกแห้งแล้ว จึงเกิดมอดขึ้นกัดกินดอกแห้งในระหว่างที่เก็บรักษาเพื่อรอการจำหน่าย

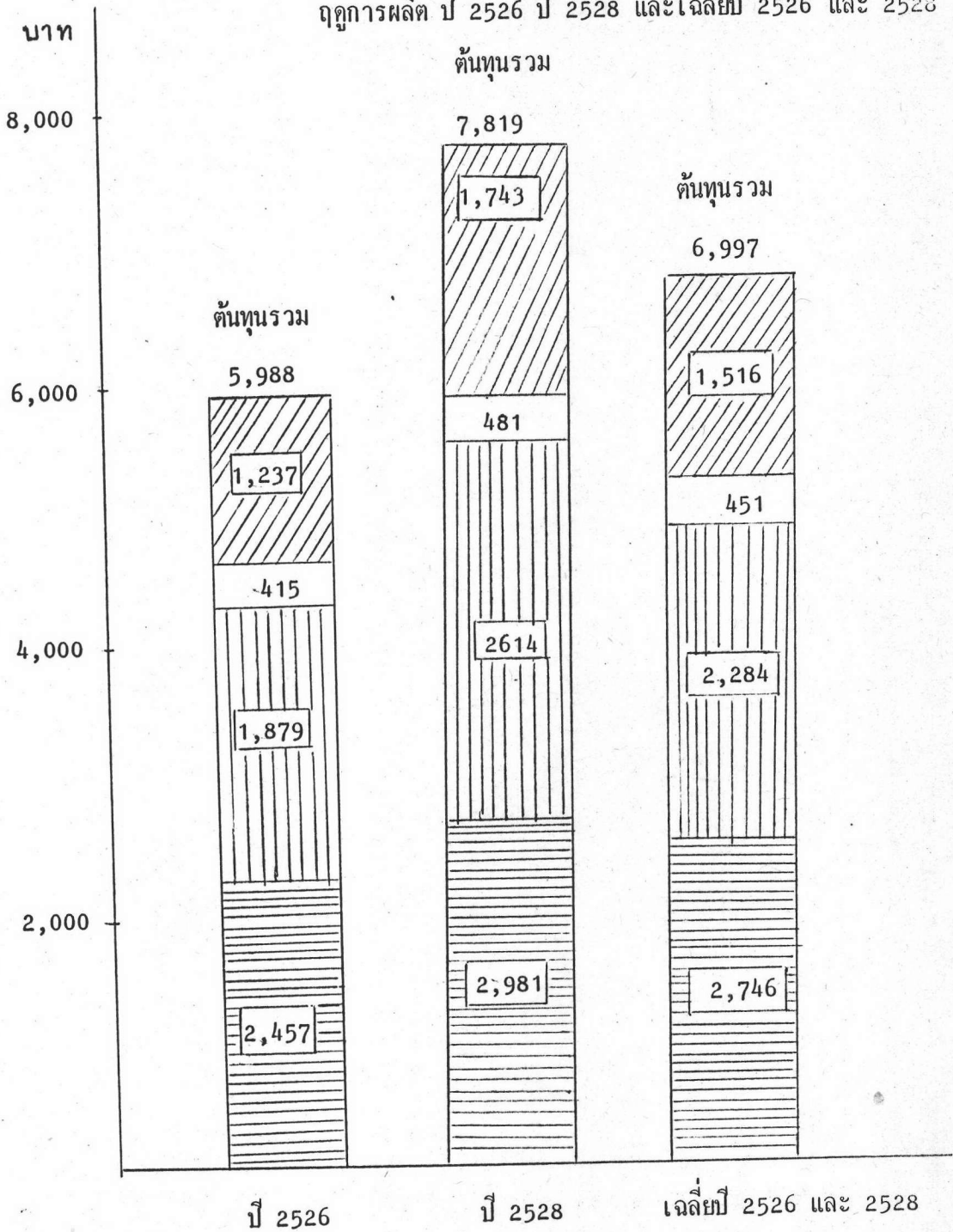
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงต้นทุนรวมต่อไร่ในการทำไร่เง็กสวายเปรียบเทียบฤดูกาลผลิต ปี 2526 ปี 2528 และเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงต้นทุนรวมที่เป็นเงินสดต่อไร่ในการทำไร่ไถ่กล้วยเปรียบเทียบ
ฤดูกาลผลิต ปี 2526 ปี 2528 และเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

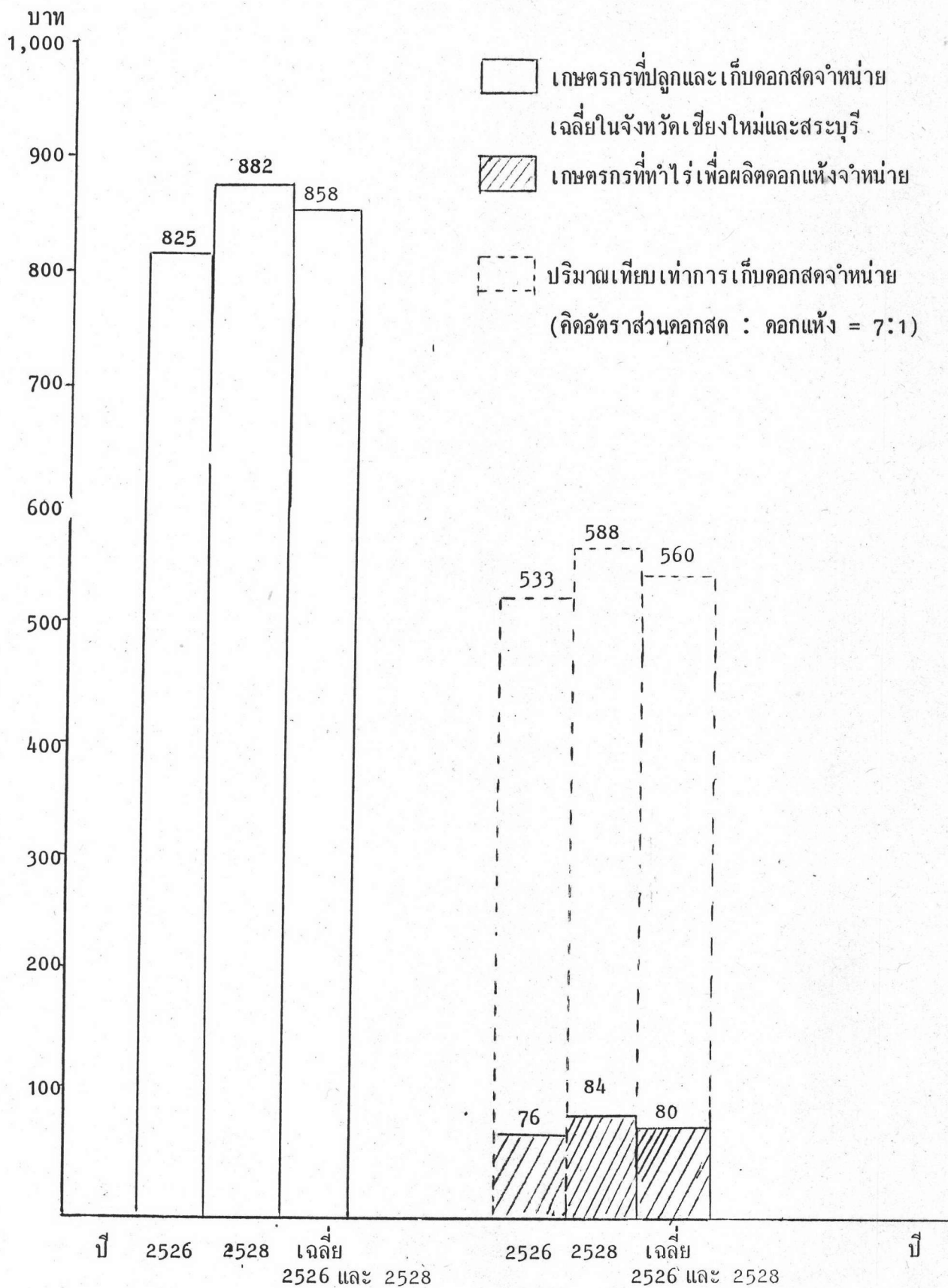
แผนภูมิที่ 4.3 แสดงต้นทุนรวมต่อไร่ในการทำไร่เง็กสวายเพื่อผลิตดอกเง็กสวาย
ฤดูกาลผลิต ปี 2526 ปี 2528 และเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

- ต้นทุนในการเพาะสภาพดอกเง็กสวายที่ไม่เป็นเงินสด
- ต้นทุนในการเพาะสภาพดอกเง็กสวายที่เป็นเงินสด
- ต้นทุนทำไร่เง็กสวายที่ไม่เป็นเงินสด
- ต้นทุนในการทำไร่เง็กสวายที่เป็นเงินสด

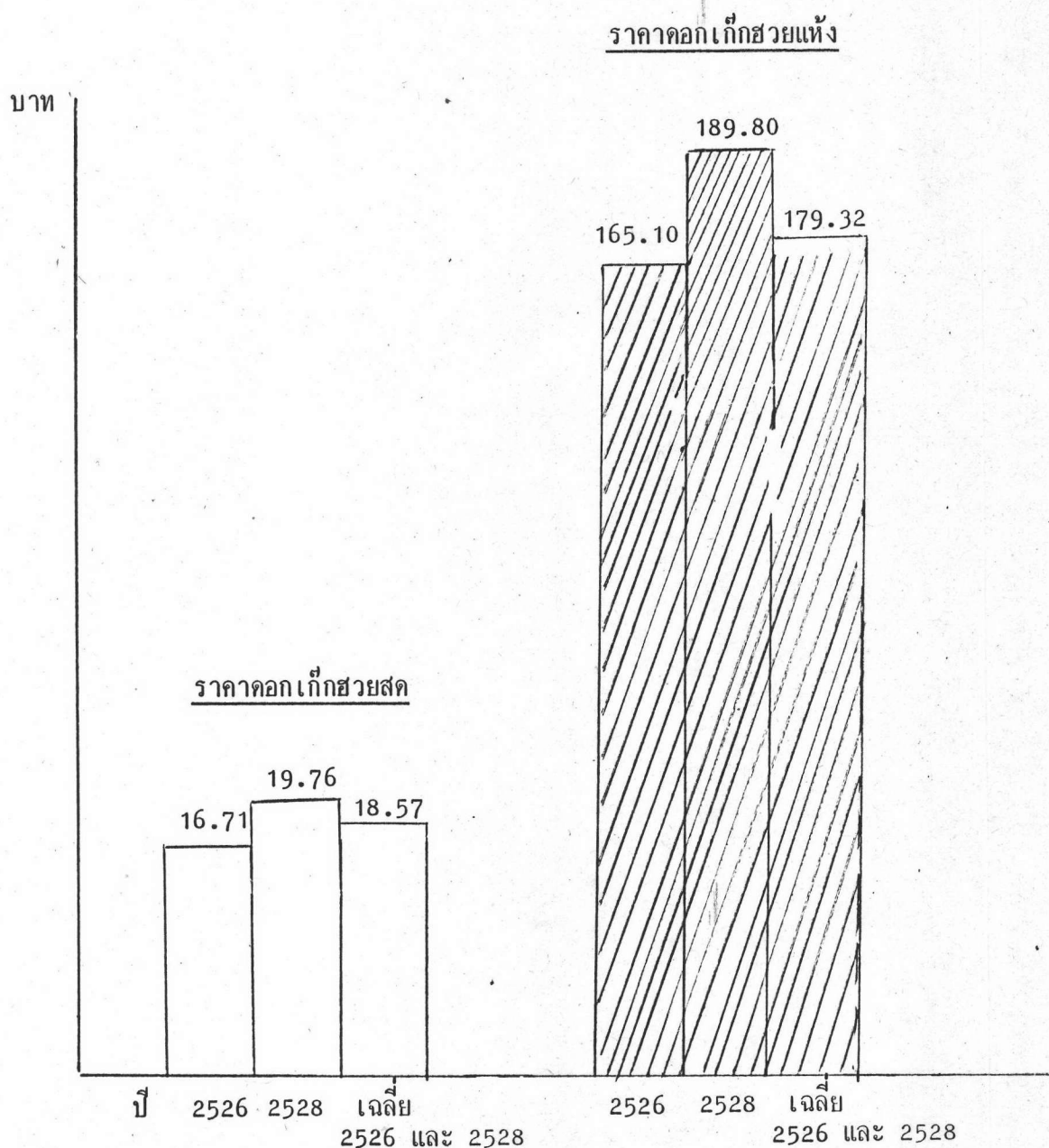
แผนภูมิที่ 4.4 แสดงปริมาณของผลผลิตต่อไร่ดอกเก๊กฮวย

ฤดูกาลผลิต ปี 2526 ปี 2528 และเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

แผนภูมิที่ 4.5 แสดงราคาจำหน่ายดอกเก๊กฮวยที่เกษตรกรขายได้ต่อกิโลกรัม
 ฤดูกาลผลิต ปี 2526 ปี 2528 และเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

- เกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกสดจำหน่ายเฉลี่ยในจังหวัดเชียงใหม่และสระบุรี
- เกษตรกรที่ทำไร่เพื่อผลิตดอกแห้งจำหน่าย

แผนภูมิที่ 4.6 แสดงรายได้ของเกษตรกรในการทำไร่ไถ่กล้วยต่อไร่
ฤดูการผลิต ปี 2526 ปี 2528 และเฉลี่ยปี 2526 และ 2528

